

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.804 za inserate. — Izključno zastopstvo za oglaševanje in inostranstvo: UPI S. A. Milano. Reprografski ne vračamo.

SLOVENE

MAJ - 1944

18

CETRTEK

In Süditalien

Materialschlacht grössten Ausmasses

Erbittertes Ringen auf 35 km Breite — Schwere blutige Verluste des Feindes — Keine Kampfhandlungen von Bedeutung im Osten — Starke Fliegerverbände griffen sowjetische Bereitstellungen an

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 17. Mai. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In dem gebirgigen Gelände der italienischen Südfront tobt auf einer Breite von 35 km eine Materialschlacht grössten Ausmasses. Ununterbrochenes Trommelfeuer mit gewaltigen Munitionseinsatz, verstärkte Luftangriffe, Einsatz der Panzer als bewegliche Artillerie, erbittertes Ringen um jeden Stützpunkt und jede Höhe, die oft innerhalb kurzer Zeit mehrmals ihre Besitzer wechselte, geben diesen Kämpfen das Gepräge der grossen Abwehrschlachten des letzten Weltkrieges. Gegenüber einer grossen feindlichen Uebermacht leisten unsere Truppen nunmehr seit sechs Tagen heldenhaften Widerstand. Die im Zuge der Kampfführung vollzogenen Absatzbewegungen verlaufen planmässig. Die äusserst schweren blutigen Verluste des Feindes stehen in keinem Verhältnis zu dem rein taktischen Geländegewinn, den er erzielen konnte.

Im Landekopf von Nettuno fanden gestern keine Kämpfe von Bedeutung statt. Seit Tagen sich steigendes feindliches Artilleriefeuer lässt jedoch auch dort den baldigen Grossangriff erwarten.

An der Ostfront kam es auch gestern bis auf heftige örtliche Kämpfe am unteren Dnjestr und im Karpatenverland zu keinen Kampfhandlungen von Bedeutung.

Starke Kampf- und Schlachtfiegerverbände griffen in der letzten Nacht sowjetische Bereitstellungen und Truppenunterkünfte südöstlich Ostrow und im Raum von Pleskau mit beobachteter guter Wirkung an.

Im Finnen-Busen wurden 13 sowjetische Bomber durch Wachflugzeuge der Kriegsmarine und durch Jäger abgeschossen.

Deutsche Schnellboote beschädigten bei einem nächtlichen Vorstoss gegen sowjetische Bewachungsstreitkräfte im Ostsee des Finnen-Busens mehrere feindliche Fahrzeuge.

Bei einem Angriffsversuch sowjetischer Bomber auf ein deutsches Geleit vor der nordnorwegischen Küste wurden durch Sicherungsstreitkräfte und Bordflak 3, durch Jäger 21 weitere Flugzeuge vernichtet.

In der letzten Nacht warfen einige britische Flugzeuge Bomben auf das Stadtgebiet von Berlin.

K bojem v južni Italiji

Berlin, 17. maja. Na južnoitalijanskem bojišču so Britanci in Amerikanci nadaljevali dne 15. maja z napadi z močnimi oddelki pehote, oklepnikov, topništva in letalstva. Žilav odpor nemških čet pa je zahteval proboj, ki ga je nameraval sovražnik skozi dolino Liri. Glavni sunki so sledili zapadno od Minturna, na področju Spigno-Castellnuovo, kakor tudi med reko Liri in Cassinom. Na obalnem odseku so prodrele čete Združenih držav skoraj do okolice južno od Sonurija. Takojšnji protisunk je vrzel napadalec in ogorčeni borbi na nož v njihove izhodne postojanke. Tudi na Colle San Martino so se izjalovili sovražni napadi v izmenjav polnih bojih, ki jih je podpiralo uspešno protiletalsko topništvo.

V sredini sovražnikovega napadalnega odseka od obale do cassinškega področja je sledil sovražnik nemškim četam, ki so se umikale. Čela njegovih čet, ki so se le počasi pod največjimi izgubami pomikala naprej, so dosegla okolico zapadno od Castellnuova, kjer so jim nemški grenadirji v protinapadih nudili močan odpor. Severno od tega kraja je bil močan sunek oklepnih sil in motorizirane pehote zadržan v ogorčenih bojih, medtem ko so pri San Giorgiju bili odbiti močni napadi z obrambnim ognjem. Nemško topništvo ki ima svoje položaje na vzvišenih mestih, je razbremenilo uspešno grenadirje ter uničilo številne

sovražne oklepnike.

Glavni sunek pa je sovražnik usmeril po dovedbi novih sil v opoldanskih urah med Lirijem in Cassinom. Močan topniški ogenj bi naj pripravil prodor pehote in oddelkom oklepnikov, ki so pričeli prodirati s področja pri San Angelu. Ta napad, ki je bil izvršen v več valovih z menjajočimi se težili, pa je ostal brez uspeha. Južno od Pignataro se je izjalovil sovražni naval še v ognju nemških topov in orožja. Sovražnik, ki je začelno prodrl v kraj ter skušal s prodiranjem proti severu, je bil v drznem protinapadu vržen iz Pignataro. Severnozhodno od San Angela pa so nemški grenadirji, pionirji in padalski lovci, kakor tudi zračni ogenj težkega orožja obkolili sovražnika. Tudi ta novi težki napad, ki je veljal Britance izgube v motu in oklepniki, je ostal s tem brez uspeha. Še v noči so trajali ogorčeni boji z nezmanjšano silovitostjo. Ko so Britanci skušali v mraku dovesti ojačanja, s katerimi so nameravali izpolniti vrzeli, so napadi močni oddelki bojnih letal sovražna prevozna pota. Vključ močni obrambi so zadeli nemški bombniki oklepnike in vozila, katerih goreče razvaline so povzročile zastoj na cestah. Na ostalih odsekih italijanskega bojišča in na nettunskem predmostju je prišlo, kakor v zadnjih dneh, le do krajevnih bojev naskakovanih čet in topniških dvobojev.

Poletje bo prineslo velike vojaške odločitve

Berlin, 16. maja. Zastopnik vrhovnega poveljstva nemške vojske v Wilhelmstrassen je izjavil, da je nemško vojaško vodstvo še vedno mnenja, da bo letošnje poletje prineslo velike vojaške odločitve. Pri tem je treba predvsem misliti na invazijo, vendar so tudi letalski napadi in v zadnjem času že pričeta nova zavezniška ofenziva v Južni Italiji z drugim bižijem v zvezi. Ofenziva v Južni Italiji je bila doslej za zavezniške prav počasi in trudopolno podjetje. Zastopnik je dejal, da je treba sicer upoštevati, da gre za gorato ozemlje, ki ne dopušča takoj velikih operacij in operativnih rezultatov. Vendar je treba nasproti uspehu v primeri z veliko uporabo ljudi in gr-

diva doslej označiti kot prav majenkosten.

Boji v Južni Italiji se trenutno gibljejo še vedno pred glavnimi nemškimi obrambnimi postojankami. Do same obrambne črte napadalec še ni prišel. Novi dovozi in močni pokreti rezerv, ki so jih ugotovili izvidniki, pa dokazujejo, da imajo zavezniški očitno namen nadaljevati ofenzivo z vztrajnostjo in z še večjim poudarkom.

Prav tako moramo staviti v zvezi z invazijskimi pripravami tudi nemški veliki letalski napad na Portsmouth. To je bil eden izmed nemških protinapadov, ki se vsled teh priprav vrše že dalj časa in ki se bodo tudi v bodoče nadaljevali z močnim poudarkom.

Rommel obiskal obrambne naprave v Normandiji

Berlin, 16. maja. Maršal Rommel je obiskal te dni nemške obrambne naprave v Normandiji ter se je pri tej priliki prepričal o visoki bojni moči in obrambni sposobnosti vseh utrdb, trdnjav in ostalih oporišč. Zlasti se je zanimal za zaporne naprave na kopnem in pomorskem bojišču, ki so bile v zadnjih mesecih še okrepljene.

Na tem potovanju je obiskal maršal tudi več odsekov ob normanski obali, predvsem neko točko v bližini Cher-

bourg, ki jo je sovražnik v dveh zaporednih nočeh napadel z bombami najtežje kalibra. Naprave pa so kljub številnim bombnim zadetkom utrpelo le malenkostno stvarno škodo. Osebnih izgub sploh ni bilo. Tudi vse orožje je ohranilo svojo polno moč.

Obisk je s tem znova potrdil visoko bojno silo nemških utrdb ob francoski obali in njihovo odpornost proti vsakemu tudi presenetljivemu napadu z morja ali iz zraka.

Izgube tolpe v srednji Bosni

Berlin, 16. maja. Komunistične tolpe v srednji Bosni, ki jih že nekaj dni prostovaljajo vojaške SS skupno z domačimi zaščitnimi oddelki težko ogrožajo in jim zadajajo vedno nove udarce, so s posegom nemških bojnih letalcev doživele nove visoke izgube. Sedaj poskušajo popolnoma brez vsakega načrta, da bi se razbežale na razne strani, a jih napadali vedno znova zapletajo v borbe. Samo pri nekem majhnem kraju so našli 108 padlih tolovajev, dočim so imeli bežeči tolovaji neke drugod 90 mrtvih, 180 ranjenih in 30 ujetih.

Berlin, 16. maja. Komunistične tolpe na zapadnem Balkanu se skušajo trenutno pod vtisom svojih visokih izgub, ki so jih doživele v zadnjih dneh v bojih z nemškimi in zavezniškimi četami, slednjim čimboli izogniti. A vključ temu vedno bolj pada njihova odporna moč, kar se je pokazalo zlasti pri njihovih zadnjih bojih na bosanskem področju, kjer so nedavno na nekem odseku v enem samem dnevu izgubile 231 mrtvih in 196 ujetnikov. Poleg tega je padlo v nemške roke mnogo orožja, razstreliva in municije.

V južni Italiji

materialna bitka največjega obsega

Ogorčene borbe na bojišču, širokem 35 km — Težke sovražne krvne izgube — Na vzhodu ni prišlo do nobenih važnejših borb — Močni oddelki letalstva so napadli sovjetske pripravljalne položaje

Führerjev glavni stan, 17. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na goratem ozemlju italijanskega južnega bojišča divja na širini 35 km materialna bitka največjega obsega. Neprestan topniški ogenj, z ogromno uporabo streliva, najmočnejši zračni napadi, poseg oklepnikov, prevoznega topništva, ogorčena borba za vsako oporišče in vsako višino, ki večkrat tekom kratkega časa menja svojega lastnika, dajejo tem bitkam sliko velikih obrambnih bitk zadnje svetovne vojne. Napram velikim sovražni premoči nudijo naša četa že 6 dni junaški odpor. Odmikalni premiki, ki so bili izvršeni po nalogu vodstva bitk, potekajo po načrtu. Izredno težke krvne izgube sovražnika niso v nobenem razmerju s čisto taktično pridobitvijo ozemlja, ki ga je mogel doseči.

Na nettunskem predmostju ni prišlo do nobenih pomembnejših bitk. Ze več dni naraščajo topniški ogenj da je slutiti tudi tamkaj na skorajšo velenozivo.

Tudi na vzhodnem bojišču ni pri-

šlo večeraj, razen močnih krajevnih bitk ob spodnjem Dnjestru in na Karpatiskem predgorju, do nobenih važnejših borb.

Močni oddelki bojnih in borbenih letal so napadli v protekli noči sovjetske pripravljalne položaje in zavetista čet jugovzhodno od Ostrova in na področju Pskova z opazovanjem dobrim učinkom.

V Finskem zalivu so sestrelile varnostne ladje vojne mornarice in lovci 13 sovjetskih bombnikov.

Nemški hitri bojni člani so poškodovali pri nekem nočnem sunku proti sovjetskim stražnim silam v vzhodnem delu Finskega zaliva več sovražnih ladij.

Pri poskusu napada sovjetskih bombnikov na nemško spremljavo pred severno-norveško obalo so zasitile sile in ladijsko protiletalsko topništvo uničili tri, lovec pa 21 nadaljnjih letal.

V protekli noči je odrglo nekaj britanskih letal bombe na mestno področje Berlina.

Nekaj resnih besed na naslov Anglije

Znani srbski politik in publicist M. Spalajković proti angleškemu izdajstvu evropske kulture in malih narodov

M. Spalajković, bivši srbski poslanik na carskem dvoru, do leta 1937 jugoslovanski poslanik v Franciji in bivši ministrski predsednik kraljev Jugoslavije, je podal pred kratkim v svojem radijskem govoru na inozemstvo, sledečo važno izjavo:

»Kdor posluša londonski radio, si mora misliti, da je glavni govornik srbskega naroda in tolmač njegovega mišljenja komunist, to je neki bivši hrvaški delavec, poveljevan pod napadnim imenom »Tito«, in sicer s pomočjo reklame, katere smešnost samo Angležem ne uvidijo. Izgleda, kakor da bi inozemcem ne bila znana ona strašna pot trpljenja, ki jo je bila od začetka vojne napravila srbskemu narodu angloamerikanska politika na Balkanu. Kakor izgleda, v inozemstvu ni znano odpravno dejstvo, da so boljševiške tolpe, katerim poveljuje prosluti »maršal Tito«, s privoljenjem Londona in Moskve, uničile v Nezavisni Hrvatski srce srbskega prebivalstva v Bosni in Hercegovini in v Crni gori. Sprito grozovitosti, katere je počenjala ta pripena komunistična drhal, so se zgrajali celo nekateri Angleži. To pa ni oviralo gospoda Edena, da bi ne nadaljeval svoje naloge kot grobokop srbskega naroda.

Ali ni pred enim mesecem sporočila agencija Reuter iz Londona, da je podal zunanji minister pred spodnjo zbornico solidarnostno izjavo britanske vlade s poveljnikom komunističnih tolpe Titom? Nekaj angleških parlamentarcev ni moglo prikriti svojega nemira pred zločinom akcije, ki ne pomeni nič drugega, kot samo nepotrebno prelivanje krvi in ki na splošno samo škodi prestižu in stvari Anglije. Da bi pomiril zbornico, je odgovoril Eden, da se nahaja Anglija potom posebnega odposlanstva s Titom v stalnem stiku in da začenja Tito svoje akcije samo s predhodnim privoljenjem tega odposlanstva, zaradi česar se morajo smatrati takšne akcije kot koristne. Mogoče so takšne akcije koristne sovjetom! Srbe pa so stale doslej en milijon človeških življenj.

Sire! Vaš ministrski predsednik je že star, zelo star, ali pa je tudi moder? Ali ne počenja največjih neumnosti s tem, da hoče izročiti male narode boljševizmu? Srbi nečijo postati v nobenem slučaju komunisti. Oni imajo rajši vsak drug režim kot pa sovjetski.

Po eni strani je boljševizem najbrutalnejše zanikanje vsega onega, kar daje smisel človeškemu življenju in najgrozovitejša potrditev tega, kar ponižuje človeško bitje na živalsko stopnjo. Tekom zadnjih 25 let so se te tendence boljševizma samo še pojačile. Njegov teror postaja vedno bolj divji in njegova tiranija vedno bolj barbarska. Bolje kot vsak drug bi Vam, Veličanstvo, to lahko pojasnil gospod Churchill. Njegova globoka mržnja proti nečloveškemu sovjetskemu režimu je znana vsemu svetu. Kljub temu pa se neprestano trudi, da se moramo že vnaprej sprijazniti z usodo, katero nam hoče s terorjem vsiliti Stalin. V največjo sramoto človečanske vesti se gospod Churchill ne obotavlja priiskati na mladega kralja Petra, da bi ga prisilil k sporazumu z nekim bivšim robijašem. Naj še vendar gospod Churchill le nekoliko zamisli! Ali bi si on mogel želeiti uvedbo sovjetskega režima v Angliji? Ali bi bil vesel, ako bi sedel zloglasni »maršal Tito« v britanskem zgornjem domu?

Boljševizem bi se ne ustavil na meji nobene dežele. On sledi nezmotno svojemu lastnemu zakonu, ki veli: Zmaga svetovna revolucija. Proti takšnemu polumu, ki bi bil splošen, je Nemčija edino jamstvo za Anglijo, kot tudi za ves svet.

Srbi vidijo sedaj jasno in so si v svesti, da jih samo nemška vojska lahko reši invazije boljševiških armad na vzhodu in brani pred komunističnimi tolparji v njih domovini, v njihovih domačih krajih. Od strani Anglije sovjetom izročeni, so Srbi odločeni boriti se do zadnjega in raje umreti, kot priti pod Stalinov jarek. Na ta način bi vsaj junaško propadli in umrli smrti vredne naroda, ki hoče ohraniti svojo čast in svojo vero. Angleži pa naj si ne delajo nikakih utvar, da bi jim boljševizem prizanesel v primeru svoje zmage. Tudi oni bi ne mogli ubežati smrti.

Jasne in odločne besede znanega srbskega politika in diplomata Miroslava Spalajkovića ni vzela na znanje z odobravanjem samo vsa poštena srbska javnost, temveč tudi vsi ostali narodi na bivšem jugoslovanskem državnem področju, ki so že na kakršen koli način doživeli poskuse komunistične osvoboditve raznih tolovajskih skupin in družali. Potem, ko so bili ti narodi brez lastne volje pognani v sedanjo krvavo svetovno morijo in so izgubili prav vse, kar so izgubili sploh mogli, se je nadej spravil še krvavi in brezbojni komunizem. In če Angleži danes podpirajo balkanskega krvnika v osebi zagrebškega kriminalca Broza, jim stari srbski politik in državnik Spalajković, znan po svojih tesnih zvezah s pokojnim kraljem Aleksandrom in njegovo hišo, upravičeno odgovarja, da si bodo Srbi raje izbrali vsak drug režim, samo ne komunističnega, ker je »komunizem najbrutalnejše zanikanje vsega onega, kar daje smisel človeškemu življenju in najbolj grozna potrditev tega, kar ponižuje človeško bitje na živalsko stopnjo. Res je veliko vprašanje, kako in s kakšnimi občutki bi sprejeli isti Angleži, ki sedaj tako močno hvalijo razne Brozove »akcije«, takega robijaškega tipa, za člana svojega zgornjega doma. In česar sami ne bi nikdar storili in tudi ne dopustili, to zahtevajo od drugih narodov ter jim vsiljujejo za »voditelja čisto navadnega kriminalca in komunističnega zločinca. S tem dejstvom si sedanji angleški državnik pač niso mogli sami dati žalostnejšega sprječevala za svojo popolno nemoč pred svojim komunističnim zaveznikom. S tem dejstvom so pa vsem evropskim narodom, ki so komunistem že okusili na svojem lastnem narodnem telesu, znova odprli oči, da sedanja Nemčija s svojim živim zidom na vzhodu pred komunistično nevarnostjo ne brani samo sebe, temveč prav vse evropske narode in države.

Stockholm. Borzjanci v Londonu so v zadnjih dneh zaslužili 150 milijonov funtov šterlingov. Ze po Churchillovi izjavi, da se bodo po vojni gradile jeklene hiše, so delnice jeklenih družb znatno narasle. To naraščanje težajava delnic jeklenih tvrdki je v toliko zanimivo, ker je Churchill sam delničar teh družb!

Zavezniki Nemčije soglasno proti anglosaškim vabam

Berlin, 16. maja. Poziv Angloameričanov nemškemu zaveznikom, naj izstopijo iz vojne in izročijo svojo usodo »lepoc« v zavezniške roke, torej boljševikom, je v taboru zaveznikov izzval vihar ogorčenja in odpora.

Tako ugotavlja po vesti iz Budimpešte časopis »Fueggetlense« sledečo: »Angliji na ljubo ne bomo izvršili nika kega samomora, temveč se bomo tudi z najtežjimi žrtvami borili nadalje do končne zmage, ker hočemo živeti. Ob strani nemških zaveznikov bomo vsled tragičnega lastnih koristi in pa vsled tega, ker je tudi Nemčija napram svojim

Minister Šušić je obiskal Nemčijo

Monakovo, 17. maja. Na povabilo vodje strankine pisarne, državnega vodje Bormana je bival hrvaški državni organizacijski vodja minister dr. Vitez Lovro Šušić več dni v Nemčiji. Minister je obiskal v spremstvu vodilnih hrvaških odličnikov najprej Gradec. Po ogledu strankinih prostorov v okrožju je nadaljeval s potovanjem v Monakovo preko Solnograda. Središče njegovega bivanja v Monakovem je bil sprejem, ki mu ga je priredil državni vodja Bormann, ki je izročil prijateljskim gostom pozdrave Führerja. V svojem nagovoru je podčrtal državni vodja globoko povezanost hrvaškega naroda z nemškim narodom v tem boju za usodo Evrope. Minister dr. Šušić je odgovoril, da more hrvaški narod to borbo voditi le ob strani nemškega naroda do zmagovalnega konca. Po obisku Norimberka, mesta strankinih zborovanj, so se vrnili gostje v Zagreb.

Poljske tožbe proti Sovjetom

Zeneva. Židovski »New York Times« objavlja intervju svojega londonskega dopisnika z Nikolaicym, predsednikom poljske emigrantske vlade, v katerem se slednji pritožuje, da Sovjeti vedno bolj povečujejo svoje zahteve glede Poljske.

Lizbona. Časnik »The Weekly Review« objavlja senzacionalno poročilo o podrobnostih sovjetskega preseljevanja v Baltičkih državah. Poročila je napisal Litvanec Devine, ki ga je preseljeval rešilo ameriško poslanstvo v Moskvi.

Sovjeti streme po Dardanelah

Berlin, 17. maja. Pogodba med grškimi in bolgarskimi komunisti, ki je bila sklenjena kmalu po razpustu kominterne, vsebuje v peti točki določbo »Carigrad in Dardanele boeta tvorila pod nadzorstvom SSSR neodvisno avtonomno republiko.« Dnevnik »Völkischer Beobachter« komentira danes to točko te pogodbe. Ta pogodba potrjuje le to, kar nam je že davno znano, da streme namreč Sovjeti za tem, da si zagotovijo nadzorstvo nad morskimi ožinami, kar je Molotov pri svojem berlinskem obisku leta 1940. javno zahteval. Dobesedno piše »Völkischer Beobachter«: »Ko so grški in bolgarski komunisti podpisali to pogodbo, je bila Severna Afrika že v rokah Angloamerikancev, pred katerih očmi se je že pričela boljševiška ekspanzija proti centrumu Afrike. Badoglo je z vednostjo sovražnika priredil izdajo ter ohromel obrambo Sicilije, da je sovražnik brez nevarnosti lahko pristal.« Tako so bili dani vsi pogoji za vdor Moskve v Sredozemsko morje in Moskva je seveda priliko znala izkoristiti. Ker je bila predana Sovjetom tretjina italijanske mornarice, so imeli za vdor v Sredozemlje dovolj vojaških in političnih sil in sedaj jim primanjkuje le še morske ožine, ki jim naj zagotuje in zavarujejo ono sovjetsko republiko ob Dardanelah in Bosporu.

Redno življenje v Rimu

Bern. Rimski dopisnik švicarske poročevalske agencije javlja v zvezi z angloameriško ofenzivo v Južni Italiji, da se je med prebivalstvom razširilo prepričanje, da je Nemce težko prisiliti k umiku iz njihovih obrambnih črt. To mnenje je v Rimu tako razširjeno, da se nihče ne pripravlja na izpraznitev. V Rimu vlada popoln mir. Vsakdo opravlja še naprej svoje običajne posle. Ze meseci ni opaziti nikakih nemških kolon. Čete nemške vojske, ki imajo svoje položaje južno od Rima, so prišle tjakaj, ne da bi se skozi mesto. Oblastva so uvedla nove ukrepe, ki omogočajo točno nadzorstvo vseh vozil. Le avtomobili Rdečega križa, sanitetne službe in prevozov živil za prebivalstvo smejo v mesto. Tako sledi Rim kot »odprto mesto« vojaškim operacijam, ki so na jugu.

Amerikanci pripravljajo novo karto

Stockholm, 16. maja. Po vesti »Aftenbladeta« iz Washingtona pripravlja ameriško zunanje ministrstvo obsežno izjavo o povojnih ciljih Združenih držav glede Evrope. V washingtonskih krogih pravijo, da bo ta izjava objavljena tik pred pričetkom invazije proti Evropi, kar pričakujejo od nje, da bo imela močan psihološki učinek na vse evropske države. Sicer razen Roosevelta in njegovih najožjih sodelavcev se nihče ne ve ničesar o vsebini te izjave, vendar menijo, da bo šlo »za konkretnije preciziranje Atlantske listine in teheranske deklaracije.

V komunističnem sistemu bi delavci izgubili vse, pridobili pa samo — verige

Pred nastopom komunistične revolucije pri nas, naši ljudje niso poznali pravega obraza komunizma. Mislili so, da je komunizem le gospodarsko ali politično gibanje. Le redki so poznali komunizem v njegovih zadnjih zmotnih osnovah.

Večina ljudi, zlasti pa delavci, so videli v komunizmu le nov gospodarski sestav. Pa še to v popolnoma izkaženi sliki. Komunistični agitatorji so znali spretno zamenjati nek tehnični napredek boljševiške Rusije z »gospodarskim sistemom«. Hvalili so se z boljševiško industrijo, skrbno pa so prikrivali popolno gospodarsko propast ruskih narodnih množic, predvsem delavskih množic.

S prikazovanjem kapitalističnih krivic napram delavstvu in z nekim tehničnim napredkom boljševiške Rusije zakrivalo komunisti tiste nizke in nečloveške zablode, ki jih ima komunizem v sebi in ki jih je razgalil predvsem v boljševiški Rusiji.

Španska komunistična revolucija — resen opomin

Vendar pa nam je že španska komunistična revolucija jasno pokazala, da komunizmu ne gre za socialno in gospodarsko reformo, temveč predvsem za popolno uničenje krščanstva in krščanske evropske kulture.

Takrat smo se žudili in strmeli, kako je vendar v 20. stoletju mogoča taka podivjanost in nečlovečnost kultiviranega ljudstva. Trezni in dalekovidni ljudje so opozarjali, da se utesnjen španski narod pogotovo pripravi na uničenje. Komunisti pa so se v Španiji hoteli dobiti oporišče za naskok na vso Evropo, v kateri naj boljševiško barbarstvo z orožjem premaga in uniči evropsko krščansko kulturo. Takrat se je pri nas pojavil odpor proti komunizmu in javno mnenje se je prikratkasno opredelilo ali proti komunizmu ali za komunizem.

»Pri nas pa ne bo tako«

Komunisti so takrat govorili, da so španske grozote pač španska posebnost, kakor so tudi bikoborbe španska posebnost. Pri nas pa — tako so lagali — so taka grozodejava nemogoča in take revolucije ne bo, saj je vendar slovenski narod veren narod in to komunisti upoštevajo. Komunisti ljudji sploh ne bodo pobijali, najmanj pa zaradi vere, duhovnikov ne bodo morili in cerkva ne bodo požigali. Ta komunistična laž se je širila ne samo po mestih, temveč povsod po deželi, tja gor do zadnjih vasi v bohinjskih hribih. Kako malo časa je bilo treba, da se je to, kar se je godilo v Španiji, ponovilo pri nas v še hušji obliki z vsemi španskimi izkušnjami in posebnostmi.

Komunizem je brezbožen

Danes pa je vsakomur jasno, da je komunizem v prvi vrsti versko vprašanje. Pobiti duhovniki, strahotno mučenje vernikov, požigane cerkve, samostani, prostorni domovi, predvsem pa komunističen nauk, vse to nam priča, da je komunizem napovedal boj proti vsemu, kar se imenuje Bog, proti vsemu, kar je božjega, pa naj verniki tega boga imenujejo kakor koli. Komunizem je sovražna vsaki veri, naj bo katoliška, pravoslavna, protestantska, mohamedanska ali kakera koli, ker je komunizem sam — nova kriva vera.

Komunizem je sovražnik vsake vere, ker je brezbožen že po svoji temeljni ideji in zamisli, ki je materializem, to je zmotno naxiranje, da obstoji samo snov, ni pa duha in nič duhovnega.

Iz te svoje osnovne zmotne komunistični tajni Boga, neumrljivo človeško dušo, večno življenje po telesni smrti in odgovornost pred večnim Sodnikom, ki ga po njegovem zmotnem nauku ni. Zaradi tega ne priznava božjih zapovedi in se jim ne pokori.

Četudi so doslej vsi poizkusi, napraviti na zemlji raj, propadli in morajo propasti, ker brez Boga raja ne more biti, vendar komunizem trdovratno trdi,

Boljševiške vzgojne metode v Južni Italiji

Rim, 17. maja. Starejši mož s poštenimi, jasnimi očmi, ribič Anacleto Ravina iz Polignana ob jadranski obali, se je zatekel k svoji hčerki, poročeni v Rimu. Poročal je, da se je njegov nečak, Vitale Ravina, ki ga je boljševiška agitacija premotila, da je vstopil v novo urejeni pionirski dom v Consersanu, nenadoma javil pri njemu. 15letni fantič je pripovedoval, da je zbežal z doma, ker ni mogel tamkaj več vzdržati. Poročal je, da je bila hrana v začetku kar dobra, že po enem tednu pa je postala skoraj neužitna. Vodja doma je pijanec in pretepava gojence brez vsakega poviada. Vzgojitelji so razven častne izjeme sami neuki ljudje, med katerimi je tudi neki bivši konjski hlapec, ki z muko obvlada čitanje. Pouk se je vršil po mili volji »vzgojiteljev«. Kadar se učiteljem ni ljubilo poučevati, so dobili gojenci prosto. Vsako jutro je pa držal vojna nagovor, pri katerem so morali biti vsi navzoči. V teh govorih je slavil uspehe boljševiškega sistema. Slabo pa je postalo, ko so se pojavile prve bolezni, posledica slabe prehrane. Niti obolelih na tifus niso izolirali, tako da je v kratkem umrlo 20 gojencev. Zdravniki, ki je bil preobremenjen in povrh tega ni imel nobenih zdravil, ni mogel mnogo pomagati.

Mladi Ravina je prenašal to pasje življenje s stisnjenimi zobmi in tiham upanju, da se bo vedno obljubljeni raj že nekega dne uresničil. Toda prišlo je po-

vanju delavskih množic imajo kapitalisti prav tako, če ne še večjo krivdo, kakor komunisti.

Stremljenje komunistov gre za tem, da bi z najrazvostnejšo propagando vcepili brezboštvo v ljudske množice. Krivdo nasilje je šele drugotno sredstvo, ako vidijo, da s samo propagando ne dosežejo svojega cilja. Po navodilih, katere daje komunistom Kominterni, je treba neprestano smešiti delo vernih ljudi in ga delavcem pristiditi.

Komunizem je kriva vera, zato preganja pravo vero

Komunizem je vera v materijo in tu korenini vse sovražstvo komunizma proti pravim veram in zlasti proti katoliški veri. Bistvo komunizma, tisto zaradi česar komunizem odločno odklanja, je njegov surov materializem. Toda ravno z materializmom komunizem stoji in pada. To je kriva vera, na kateri komunizem gradi svoje satansko kraljestvo.

Komunisti imajo svoje sveto pismo: Marxov kapital, svoj verski običaj, komunistični krst, svoje »svetnike«, katerim so postavili v Moskvi spomenike. Njihove »relikvije« so Leninova mumija, njihov splošni cerkveni zbor — kongresi Kominterne, njihov papež je Stalin, naslednik Lenina, ki je Boga smatral za svojega osebnega sovražnika. Komunizem ima svojo »pravovernost«, v imenu katere je večerj izključil Trockega in danes Buharina. Ima tudi svoje »duhovščino«, svoje redovnike, to so »čisti komunisti«, ki so vsi prežarjeni s pravovernim komunističnim duhom. To so člani stranke, ki sestavljajo elito in ti morajo stodoletno prelomiti z vsako vero. Lunačarski, komisar za ljudsko izobrazbo, je v znanem govoru v Moskvi rekel: »Mi so vražilo krščanstvo in kristjane in celo najboljše med njimi smatramo za naše najhujše sovražnike.«

Zato pa je komunizem, kjer koli se je utrdil, načrtno preganjal in rušil vsako resnično vero. Na najbolj surov in grd način smeši verske običaje. Komunistični brezbožniki so si izmislili celo brezbožne procesije, s katerimi skušajo, zlasti mladini iztrgati iz srca njihovo vero.

V komunizmu bi delavec izgubil vse ...

Komunizem bi oropal delavca gospodarske svobode in samostojnosti, saj ga podreja strogemu komunističnemu sistemu, ki ne dovoljuje zasebne lastnine.

Komunizmu je družina trn v peti. V boljševiški Rusiji stara družina izginja, otroci so last stranke, oče in mati pa sta sužnja kolektivistične države. Rodbinska ljubezen je ponižana na stopnjo »svobodne ljubezni«. Dosledno kakor vero, preganja komunizem tudi družino in tudi vse družbe razen komunistične stranke.

Clovek ima pravice do lastnine, ki mu je za življenje potrebna in do pametne in poštene rabe zasebne lastnine. Zato si lahko svobodno izbira pokle in delo in si kupi življenjske potrebščine, kjer hoče.

Brezrazredna komunistična družba ne trpi zasebne lastnine ter pripravlja svojim robotom v brezrazredni družbi skupne stajle, skupne jasi, skupno nastilo in skupno čehalo — vse tako kakor za živino v hlevu. Vse to po doslednem nauku, da je človek samo višje razvita žival brez duše.

Namesto pravega Boga komunisti postavljajo svojega boga: rop, požig, umor. Strašen je ta surov materialističen nazor. Zdrav razum ga z gnusom odklanja! In vendar se nekateri zanj navdušujejo, se zanj bore in se žrtvujejo. Kako je to mogoče?

Tu začenemo na satansko pretkanost komunistične brezbožne propagande med delavstvom.

Na videz proti kapitalizmu, v resnici proti veri

Pri brezbožni propagandi je komunistom najbolj priljubljen način, da družijo borbo zoper vero z borbo proti kapitalizmu. S tem hočejo v miselnju ljudstva vzbuditi prepričanje, da vera vzdržuje kapitalizem in kapitalizem vzdržuje vero. V resnici pa sta komunizem in kapitalizem glede preganjanja in zapostavljanja vere enaka. Na razkristjanje-

polnoma drugače. Po kratkem boljševiškem šolanju so gojence začeli vzgajati vojaško, pri čemur sta bila njihova glavna hrana udarci in glad. Ko je zaslužil, da jih bodo prepeljali v Sovjetsko Unijo, se je odločil za beg.

Le 2 dni je mogel stric skrivati begunce, kar se so nato pojavili boljševiški aretirali »izdajalca«. Tudi starega Ravino so vzeli s seboj, da bi ga skupno z nečakom ustrelili. Med prevozom, ki bi ju naj dovedel v nek kraj, kjer bi naj bila postavljena pred sodišče, sta poizkusila pobegniti, pri čemur je bil mladenič ustrelen. Anacleto Ravina, ki mu je beg uspel, ne bo nikoli pozabil strašne usode mladega, življenja polnega nečaka.

Norveška odklanja boljševizem

Oslo. Večrajšnje množestveno zborovanje proti boljševizmu z govorom in izjavo ministrskega predsednika Quislinga je na vsem Norveškem vzbudilo izredno zanimanje ter obširne članke v tisku. »Aftonposten« opozarja na veliko udeležbo prebivalcev Osle pri zborovanju. List piše: »Razumemo, da je domovina v nevarnosti. Mirzmo boljševizem in odklanjamo izdajstvo begunske vlade, s katero nima norveški narod, odkar so ustavni organi ter vse stranke zadnjega Stortinga že v juliju leta 1940, odstavile te gospode, ničesar več opraviti.«

Komunizem je kriva vera, zato preganja pravo vero

Komunizem je vera v materijo in tu korenini vse sovražstvo komunizma proti pravim veram in zlasti proti katoliški veri. Bistvo komunizma, tisto zaradi česar komunizem odločno odklanja, je njegov surov materializem. Toda ravno z materializmom komunizem stoji in pada. To je kriva vera, na kateri komunizem gradi svoje satansko kraljestvo.

Komunisti imajo svoje sveto pismo: Marxov kapital, svoj verski običaj, komunistični krst, svoje »svetnike«, katerim so postavili v Moskvi spomenike. Njihove »relikvije« so Leninova mumija, njihov splošni cerkveni zbor — kongresi Kominterne, njihov papež je Stalin, naslednik Lenina, ki je Boga smatral za svojega osebnega sovražnika. Komunizem ima svojo »pravovernost«, v imenu katere je večerj izključil Trockega in danes Buharina. Ima tudi svoje »duhovščino«, svoje redovnike, to so »čisti komunisti«, ki so vsi prežarjeni s pravovernim komunističnim duhom. To so člani stranke, ki sestavljajo elito in ti morajo stodoletno prelomiti z vsako vero. Lunačarski, komisar za ljudsko izobrazbo, je v znanem govoru v Moskvi rekel: »Mi so vražilo krščanstvo in kristjane in celo najboljše med njimi smatramo za naše najhujše sovražnike.«

Zato pa je komunizem, kjer koli se je utrdil, načrtno preganjal in rušil vsako resnično vero. Na najbolj surov in grd način smeši verske običaje. Komunistični brezbožniki so si izmislili celo brezbožne procesije, s katerimi skušajo, zlasti mladini iztrgati iz srca njihovo vero.

V komunizmu bi delavec izgubil vse ...

Komunizem bi oropal delavca gospodarske svobode in samostojnosti, saj ga podreja strogemu komunističnemu sistemu, ki ne dovoljuje zasebne lastnine.

»Črne bukve« so izšle

Ljubljana, 17. maja.

Danes so izšle »Črne bukve« o delu komunistične Osvobodilne fronte proti slovenskemu narodu. Danes prinašamo iz knjige »Uvodno opombo«, na podrobnejšo obravnavo knjige same pa se bomo povrnili v eni izmed prihodnjih števil našega lista. Uvod pravi:

»Pričujoča knjiga vsebuje izbor dejstev in dokumentov, katerih namen je neizogibno dokazati, da je tako imenovano »slovensko narodno-osvobodilno gibanje« ali »Osvobodilna fronta« kot del »Antifašističnega sveta narodne osvobodilne Jugoslavije« bilo in je do sedaj komunistično ter istovetno s »Komunistično partijo Slovenije« — in po njej s Kominterni — z njenimi načrti, njenimi cilji, torej istovetno s cilji sovjetskega imperializma v Evropi.

Dokazi za to so nastanek, razvoj, vodstvo in delo Osvobodilne fronte na slovenskem ozemlju. Ti dokazi so v knjigi podprti z uradnimi izjavami vodilnih osebnosti iz izvršnega odbora Osvobodilne fronte ter iz Centralnega komiteta Komunistične partije Slovenije in pa s fotografskimi posnetki dokumentov iz raznih arhivov Osvobodilne fronte ter Komunistične partije Slovenije.

Vse to dokazuje, da je dejanski namen Osvobodilne fronte bil boljševizacija slovenskega naroda — še pred koncem sedanjega vojne.

Drugi namen izbora dejstev in dokumentov je dokazati, da je komunistično »slovensko narodno-osvobodilno gibanje« ali »Osvobodilna fronta« bilo protislovensko njegov cilj pa uničenje slovenskega naroda, ki se je boljševizaciji upiral.

Prvi dokaz za to je dejstvo da so se oboroženi oddelki Osvobodilne fronte leta 1942 in 1943 borili izključno proti slovenskemu ljudstvu, bodisi tako, da so sami pobijali slovenske ljudi in uničevali slovensko narodno imetje, bodisi da so po načrtu izvajali strahotne represalije slovenskega okupatorja nad lastnim narodom.

Drugi dokaz je dejstvo, da je komunistična Osvobodilna fronta od svojega nastanka dalje pri svojem boju proti slovenskemu narodu sodelovala s cesarsko slovensko vojsko, kar se je decela jasno kazalo zlasti od sreda leta 1942, to je, odkar je bilo slovensko ljudstvo med dvema ognjema prisiljeno, da je v obupu seglo po samoohranbi proti komunizmu.

Ta dokaza sta podprta z nešteti dejstvi, listinami in slikami.

Knjiga pomeni nekako nadaljevanje, še bolj pa dopolnilo brošure »V znamenju OF«, ki je izšla februarja 1943. Nadaljevanje v toliko, v kolikor navaja dejstva in dokazila, ki jih v prvi knjigi ni bilo moči ali pa ni bilo dovoljeno objaviti. Končni cilj te knjige je z dejstvi razkrinkati enega največjih zločinov, ki jih je komunizem nad kakim evropskim narodom zagrešil, ko je pod krinko »narodno-osvobodilnega boja« skušal izvesti komunistično revolucijo ter boljševizacijo vsega našega življenja in tako pripraviti

Komunizem bi oropal delavca osebne svobode, saj ga podreja vsemogočni komunistični družbi, ki ga nadzoruje v vsem življenju, javnem in zasebnem, po svoji Čeki in po komunistični partiji.

Komunizem bi oropal delavca pravice do družine in do toplega doma, saj družino načrtno uničuje in postavlja namesto nje sistem črede s skupnimi napajalniki in krmišči.

Komunizem bi oropal delavca njegove časti in pravice do življenja, saj je po komunističnem nauku človek le toliko vreden, kolikor služi komunistični družbi. Če služi s svojo smrtjo, ga sme komunistična družba — bolje rečeno, komunistični nasilniki — tudi ubiti.

Komunizem bi oropal delavca vseh njegovih stanovskih in družinskih pravic, saj o vsem odloča le komunistična stranka in njeni židovski voditelji.

... tudi Boga ...

In končno bi komunizem oropal delavca še zadnjega zaklada — iztrgal bi mu iz srca vero v Boga in v posmrtno življenje. To, kar ima zadnji berač za talozbo v težkih dneh življenja, bi delavec v komunizmu izgubil. Ostal bi mu samo obup in gnus nad tem živalskim življenjem. In po smrti ... Brez vere in življenja po veri ni zveličanja. Tako posega komunizem s svojo krvavo roko celo v nadnaravni svet in celo tam ruši srečo, ki jo je Bog pripravil ljudem.

... pridobil pa samo verige

Nameste vseh teh dobrin pa komunistični sistem prinaša delavcu le verige.

Delavec nima lastnine — suženjsko je navezan na tistega, ki ga krmi — na partijo in njene židovske voditelje.

Delavec nima svobode kretanja — navezan je na kraj in pokle, ki mu ga je določila partija.

In gorje, če ni zadošči zvest, če ni vdan partiji kakor pes svojem gospodaru. Predanost partiji, zvestoba partiji, suženjsko klanjanje partiji in njenim voditeljem.

Od sužnjev v starem veku so zahtevali delo, od sužnjev v komunističnem sistemu zahtevajo več: zahtevajo zase tudi njih misli, njih ljubezen, njih predanost. Verige sužnjev v starem veku so vklepale samo roke, verige sužnjev v komunističnem sistemu oklenejo tudi misel in srce.

V komunizmu bi delavci izgubili vse, pridobili pa samo — verige.

Zavedajte se, da če v devetdesetdesetih primerih morda ne bo dejanskega napada sovražnih letal, se enkrat lahko zgodi, da bo zares. Zato ne izlivajte usode in držite se danih navodil! Predvsem takoj po danem znaku alarma v zaklonišče!

tla za priključitev slovenskega ozemlja sovjetskemu političnemu sklopu. S tem je komunizem povzročil slovenskemu narodu ogromno človeško, stvarno in duhovno škodo in ga prisilil, da se mora danes z vsemi sredstvi, ki jih more dobiti, boriti ne za kako politično cilje, temveč za ohranitev golega življenja.

Tisoči in tisoči mrtvih Slovencev, razdejana domovina, padec v kulturne ter gospodarske razmere pred sto leti, uničenje nenadomestljivih stvarnih dobrin ter kulturnih spomenikov, državljanska vojna ter iz nje izvirajoči razdor in oslabeitev naše narodne sile — to so dejstva, s katerimi slovenski narod danes pred vsem svetom obdoljuje komunizem, njegove domače in tuje voditelje ter vse tiste, ki so komunistično delovanje na slovenskem ozemlju podpirali, zagovarjali ali opravičevali.

Dokaze za to obložbo navaja pričujoča knjiga.

Knjigo svojim naročnikom, čitateljem in prijateljem kot važno delo slovenske politične književnosti priporočamo. Čisti doprinos knjige gre za žrtve komunističnega nasilstva, za begunce in za svoje tistih, ki so jih komunisti pobili.

Sport

Ali Ljubljani res nihče ni kos:

Ljubljana : Rprezentanca I. r.

Ljubljana, naš najboljši nogometni klub, igra od nedelje do nedelje. Igra z domačimi klubi in odpravlja drugega za drugim z najmanj štirimi goli razlike. Ali je Ljubljana res tako dobra, da ji ne more biti nihče kos? Klubska moštva ji res ne morejo dozdaj konkurirati. Tudi na današnji praznik bo Ljubljana igrala in sicer proti reprezentanci najboljših ostalih ljubljanskih igralcev. Ali bo uspela tudi v današnjem srečanju dokazati svojo nadmoč? Reprezentanca je sestavljena takole: Razborknik I — Piskar D., Nagode I. — Sočan I., Sočan II., Januš — Nagode, Fajon, Razborknik II, Kumar, Aljancić (rezerve: Antonič, Šebenik, Pisek). Kakor je videti, je reprezentanca sestavljena iz igralcev Most (Iztoka) in pa šišenskega Hermesa. Brez dvoma je to postava borbenih igralcev, ki tehnično in tudi kar se povezanosti tiče, malo zaostaja za Ljubljano. S skupnimi močmi bodo hoteli biti danes kos trdi in vigrani Ljubljani, ki je strah in trepet ostalih domačih moštvo. Reprezentanca ji bo hotela danes biti kos. Popoldanska igra bo odgovorila na to vprašanje. Vsekakor bo tekma zanimiva in borbeni prijatelji nogometa bodo prišli na svoj račun. Tekma bo danes na igrišču Hermesa z začetkom ob 16.30. V predtekmi ob 15 se bosta srečali rezervni moštvi Hermesa in Ljubljane. Danes vsi na Hermesa, kjer bo za naše razmere velika tekmal

DAS SOZIALE HILFswerk

des Obersten Kommissars
Laibach, Bleiweisova 13/1, fordert alle jene, welche im März, April und im Laufe des Monats Mai um Unterstützung angesucht haben, sich in der laufenden und kommenden Woche in den Räumen dieses Amtes zu melden. Der Leiter des Sozialen Hilfswerkes
Klusch e. h.

SOCIALNO POMOŽNA AKCIJA

vrhovnega komisarja
Ljubljana, Bleiweisova 13/1, poziva vse one, kateri so v marcu, aprilu in tekom maja t. l. zaprosili za podporo, da se bodisi v tekočem ali pa tekom prihodnjega tedna zgledajo v prostorih omenjenega urada.
Vodja socialno pomožne akcije
Klusch I. r.

Iz Gorice

Sola za častnike Slov. narodne straže. Ena najlepših, najslavnejših točk na naši jadranski obali je brezdvomno Devinski grad s prikupno, sončno kraško vasio v zaledju. Grad mogočno kraljuje na strmi, vekoviti skali. Njegovi stolpi, njegovo zidovje se zrcalijo v valovih morja, ki včasih pokojno sanja, žumi in se ziblje v nedogled, včasih se pa razjarjeno peni in buta ob razjedene čeri, iz katerih kipi ponosna stavba. Srce se razveseli ob pogledu tolike lepote, slike starih pravljic, začaranih kraljičen zalebde pred očmi ...

Na tem zgodovinskem kraju, kjer so odmevali že koraki rimskih legij, so stolovali oglejski patriarhi in so se v naslednjih vekih menjavali klateški vitezi in mogočni plemiči, je bila v nedeljo, 14. maja otvorjena šola za častnike Slov. nar. straže. Otvoritevno slovensnost je izvedel gen. Globočnik iz Trsta. Šola ima nalogo, da izvežba in vzgoji vodilno plast Slov. narodne straže. Bodočim častnikom Slov. narodne straže hoče dati telesno in tehnično usposobljenost, ki jo potrebujejo kot poveljniki borbenih enot. Mimo tega jim bo nudila tudi priliko, da si bodo izklesali duha, si prilastili potrebne socialnega znanja in se vsestransko izobrazili v vsem, kar zahteva boj proti mednarodnemu boljševizmu.

Velik požar. V vasi Prapetno v Slov. Benciji je pred dnevi izbruhnil ogenj, ki je napravil veliko škodo. Plameni so se hitro razširili in zajeli več poslopij. Le z največjim naporom je uspelo ogenj omejiti in rešiti vasi. Pogorelo je več domov, škoda gre v stotisoče.

Podporniki furlanskih komunistov. Izredno sodišče v Vidmu je te dni obsodilo pet Furlanov, bivajočih v videmski pokrajini, zaradi podpiranja talovajskih tolp in sovražnikov na smrt. Obsojenci so vložili prošnjo za pomilostenje. Vrhovni komisar je prošnjo ugodil in spremenił smrtno obsodbo v doživotno ječo. Trije drugi obsojenci so bili obsojeni na zaporne kazi od 6 mesecev do enega leta.

Iz Trsta

Izpred sodišča. Na večer 16. oktobra lanskega leta je nek avtomobil na cesti proti Trzinu drvel v hitrosti 110 km. Na nekem železniškem prelazu je z vso silo prečkal železniški tir, kljub temu, da je bil prelaz zaprt. V istem trenutku je privozil vlak in avto se je razletel, bencin pa se je vnel. Takoj so prihiti ljudje in jim ni preostalo drugega kot da so odnesli že napol zgoreli trupli Harryja Grasoza in Josina Vizintina, ki sta bila v avtomobilu. Oblasti so takoj pričele preiskavo, da bi ugotovile, kdo je bil kriv nesreče. Pred sodiščem sta se zdaj zagovarjala železniški paznik Fedele Palumbo in njegov sin Fedele, ker je prvi dopustil, da ga je sin nadomestoval v njegovem službenem času, drugi pa, ker je dopustil, da je avto prečkal železniški tir, kljub temu da se je vlak blizal. Palumbo mlajši je izpovedal, da je bil prelaz zaprt in so bile zapornice tako slabe, da so se ob tako močnem sunku same odprle. Poleg tega pa je bila tudi taka tema, da se ni moglo točno videti, ali so bile zapornice spuščene. Sodniki so obtoženca oprostili, ker nista onadva zakrivila te nesreče.

Sport

ŠD Iztok. Igralci (Piskar D., Nagode I. in II., Januš, Fajon, Kumar in Pisek), ki so določeni za reprezentančno moštvo, naj prinesejo za tekmo vso spodnjo opremo s seboj. Ob 16 naj bodo zagotovno na igrišču Hermesa. — Mladina igra danes ob 14.10 dopoldne z mladino Mladice na njenem igrišču. Postava kot zadnjič.

ZSK Hermes — upravni odbor. Pozivam vse člane upravnega in pripravljalnega odbora, da se zanesljivo udeležijo seje v četrtek, 18. t. m., s pričetkom ob 9 v klubskih prostorih na Stadionu. Udeležba zaradi važnih prireditvev obvezna! — Predsednik.

ZSK Hermes — lahkoatletski odsek. Pozivam vse lahkoatlete, da se udeležijo obveznega sestanka dne 18. t. m. ob 10 v klubskih prostorih na Stadionu. — Načelnik.

SK Zabjak. V četrtek, 18. maja, igra I. moštvo ob 15 na igrišču Hermesa s rezervno Hermesa, zato naj bodo vsi igralci I. moštva ob 14.15 v garderobi na Hermesu. Postava ista kot v nedeljo! — Načelnik.

Maki zopet na delu. Po finskih poročilih bo Nurmijev naslednik Taisto Maki po daljšem odmoru zopet začel javno nastopati. Poleg njegovih 5000 m. in 10.000 m. bo poskušal Joseni zrušiti rekorde tudi na proгах do 25 km. Maki je bil prvi svetovni tekač, ki je l. 1939 pretekel 10.000 m. v času pod 30 min. in njegovega rekorda 29:52.6 min. doslej še nihče ni mogel resno ogroziti.

19 let star rekord je padel. V Angoron je postavil Guy Lapointe s skokom 1,96 m nov francoski rekord v skoku v višino. Stari rekord je bil postavljen leta 1925. Pierre Lowden je bil takratni rekord v znamko 195 cm. Spruiter, Valmy je bil s skokom 1,95 m drugi.

Svet Križ

upanje in hrepenenje vseh Bricev

Slavci preppevajo, čriešnje rdačiejaj — Skantira Svet Križ, podviž se — podviž!

K sv. Križu pordečijo češnje prvence; otroci si jih zatikajo na ušesa kot rubinaste uhane, za majnce (binkošti) jih že trgajo in vabirajo v košare, v caine in čestilce; po bregovih zakrvavijo v soncu, ko jih veter razgrne izza perja, črni kosi jim pojejo jutranjice in večernice; nad Kojškim pritrkava Svet Križ, slavci mu odmevajo v seči zakraj braj, mati zemlja deliti v sreči pomladanskega spočetja in novega razodetja.

Posebna znamenitost Sv. Križa na jezeru (kakor ga tudi nazivajo zaradi mnogih izvirkov na holmu) je notranjost njegove cerkvice, ki predstavlja v svojem glavnem oltarju — gotskem renesančnem lesorezu pravo in redko umetnino iz l. 1515. (Strauska oltarja iz leta 1698 in 1700).

Pred ta znameniti oltar so prihajali romarji iz bližnjih domačih dežel, pa tudi iz Koroške in Štajerske (Poljčan, Konjic) — peš in bosi, prepevajo med trtami in češnjami in so se razgrnili po vsem holmu in okrog Kojškemu, da so potem poljubili božje

je znamenje smo si vtisnili v svoja srca in duše do takrat, ko zapoje tvoj očetovski zvon vstajenje svojih briških sinov in ko nas boš ti sprejel v soncu pojočih brd in v skratu rdečih češnji.

V letih dobrih, v letih trdih: Svet Križ bo zmagal v Brdih!

Dr. Alojzij Nastran C. M. — zlatomašnik

Med enajsterimi zlatomašniki, ki bodo letos obhajali svoje zlate maše v ljubljanski škofiji, je prvi na vrsti nemurno delaven in zaslužen misijonar iz družbe sv. Vincencija Pav. g. dr. Alojzij Nastran. Svojo zlato mašo bo daroval Vsemogočnemu v petek 19. maja ob pol

sedmih v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani, pri kateri zidavi je še sam kot mlad študentek pomagal in nosil opelko; pozneje pa več kot 30 let opravljal v njej svoje dušnopastirsko delo.

Rodil se je g. zlatomašnik v Gornji Šiški dne 10. junija 1869. Gimnazijo je študiral v Ljubljani. V misijonsko družbo sv. Vincencija Pav. je vstopil dne 8. avgusta 1888. Čas svojega noviciata je preživel v Graciu in Parizu. Svoje bogoslovne študije je dovršil v Rimu na univerzi Minerva, kjer je dosegel tudi doktorsko čast. V mašnika ga je posvečil v Lateranski baziliki v Rimu dne 19. maja 1894 kardinal L. Parrochi.

Mladi duhovnik je vneto pomagal gorečemu bolniškemu kuratu g. Hajdrihu v stari civilni bolnici v Ljubljani in potem po potresu še v novi. Več let je bil profesor bogoslovja na družbinem bogoslov. učilišču v Graciu. Več kot polovico svojega duhovniškega življenja je pa preživel v Ljubljani. Njegova zasluga je, da je bil v ljubljanskem samostanskem posloju dozdaj dijaški dom, v katerem je bil 15 let skrben prefekt, ki je vzgojil mnogo družbinega naraščaja. Med prostim časom je vodil duhovne vaje za razne stanovne in veliko hodil po ljudskih misijonih v vseh slovenskih škofijah. Kot delaven odbornik Slovenske straže se je živo zanimal za obmeje Slovence, posebno v Benečiji in na Ogrskem. Med počitnicami je prepotoval tamkajšnje kraje; pošiljal je tjakaj slovenske časopise, molitvenike in Mohorjeve knjige. Bogoslovno temeljito nabožen je bil kot dober jurist dolgo let član Škofijskega cerkvenega sodišča. V zadnjih dvajsetih letih je z vneto prirejal stanovske knjige za usmiljene sestre in preiskoval zgodovino postojank misijonarjev in usmiljenikov na Slovenskem. V Ljubljani je obče znan kot izvrsten slovenski govornik, ki je leta in leta v cerkvi Srca Jezusovega ob vseh prvih nedeljah v mesecu govoril o češčenju božjega Srca, in kot zelo spoštovan spovednik in dušni vodnik.

Telesno je bil bil in zdrav do zadnjega. Letos po novem letu pa je zbolel. Neumorna zdravniška nega v splošni bolnici in v Leonišku mu je pomagala, da je zopet našel in da bo opravil svojo zlato mašo. Gospodu ljubljantu zlatomašniku izrekamo najiskrenejše čestitke!

Ne samo stanovanje, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v primeru alarma ponoči sicer ne morete in ne smete niti za trenutek osvetliti stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopnicah in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skusili. Se mnogo bolj pa se to običaj v naglici in nervozni, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zaklonišču.

Zgodovinar takih in podobnih posvečenj pa bo lahko zapisal: V majniku leta Gospodovega 1944. so katoliški verni Slovenci tolikokrat pri šarmiranih doma, pri obhajilih mizi in posebno pri posvečenju družin Marijinemu brezmadežnemu Srcu klicali: Marija pomagaj in Marija je pomagala!

ZA MESEC MAJ: MARIJA NAM GOVORI

Vsi, ki se trudijo s krščanskim apostolatom, vedo, kako važno je trpljenje za reševanje duš. Vedo, da je Jezus prav s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo svet odrešil, da sem morala jaz postati mati bolečin, da sem postala soodrešiteljica, in da so morali vsi veliki apostoli prestati premnoge stiske.

Težke žrtve si boš moral naložiti, delati boš moral, se truditi, se popolnoma žrtvovati in se izčrpiti v službi duš in to ne samo nekaj ur, nekaj dni, temveč tako dolgo, dokler bo še kaj duš, ki jih bo treba rešiti; ne samo v urah navdušenja in uspeha, temveč tudi potem, ko boš sredi težav in se ti bo upiralo.

Naložiti si boš moral žrtve, moral se boš sam darovati kot žrtevno jagnje za tiste duše, katere bi rad rešil. Čim trša in brezuspešnejša bi se ti zdela tvoja prizadevanja, tem bolj se moraš premagovati, tem več moraš zadostovati.

Ljudje bodo sumničili, da tvoji nameni niso dobri, posmehovali se bodo tvojim načrtom in tvoja dela bodo grajali. Tisti, ki bi ti morali pomagati, bodo hladnokrvno gledali tvoje delo ali bodo celo skušali, da porušijo, kar si s težavo dosegel. Tisti, ki bi te morali vzpodbujati,

bodo obsojali tvoja prizadevanja in jih tako onemogočili. Vse mogoče zapreke in težave ti bodo valile na pot in veselo in glasno oznanjali, da so ti že od vsega početka napovedali neuspeh.

Križ, ki si si ga sam naložil, nosiš voljno. Križ, ki ti ga naloži bolezen ali revščina, še nekako sprejmeš, a križ, ki ti ga pripravi nevednost, nespamet in hudobija ljudi, ta križ se ti upira in te razburi. In vendar ima ta križ največjo odrešilno moč. Toda trpljenje samo po sebi še ne odrešuje, temveč je odrešilno šele tedaj, če je tesno združeno z Jezusovim trpljenjem!

Ce te prevzame bridkost ob tvojem apostolskem delu, pridi in okleni se tesneje mene! Skupaj pojdeva na Kalvarijo. Tam, ob vznosu križa odrešenja boš razumel neizmerno vrednost trpljenja, ki te je spravilo v zmedo in te skoraj strlo.

Celo trpljenje, ki ti ga je pripravila nespamet in hudobija ljudi, ti postane ljubo. V njem ne boš videl več ljudi, ki so ti ga povzročili, temveč svojo Mater, ki ti dovoljuje, da sodeluješ pri njenem odrešilnem delu. Videl boš v tem trpljenju duše, ki jih z njim smeš reševati...

Trpek nauk ti daje, da je nauk vere, ljubezni in zmage.

Drobne iz boja proti komunizmu

Novomeški in ljubljanski domobranci so se združili. Dosedaj so bili novomeški domobranci nekako odrezani od ljubljanske. Ziveli so svoje življenje in sami junaško preganjali komuniste v vsem svojem okolišču. V zadnjih bojih pa so se jim pridružili tudi ljubljanski domobranci. Obe skupini sta se na bojišču veselo pozdravili in skupno preganjata razbite komunistične tolpe.

Nova krilatice. Ljudje v okolici Žužemberka ne rečejo komunistom več »partizanci ampak »portuzeci. Gotovo je, da so komunisti na ta svoji častni naslov nemalo ponosni, saj kaže vse spoštovanje, ki jim ga izkazuje ljudstvo v osvobodjenih republikah.

Komunistični komandir se je javil k domobrancem. 8. maja se je domobranci postojanki v St. Jerneju predal komandir »l. čete I. bataljona XV. brigade« Goršek Stane in še dva druga komunisti. Najboljši znak, da se komunistična ladja potaplja, je dejstvo, da jo zapuščajo komandirji in komandanti.

Komunisti še vedno ropajo. Okrog 10. maja je komunistična XV. brigada v Gradišču in Mukrem polju pobrala ljudem 30 glav živine in jo odpeljala proti Gaberju.

Nihče ne gre več prostovoljno h komunistom. V mirniški dolini so ljudje pred nekaj dnevi opazovali, kako so komunisti gnali 80 civilistov, ki so jih pobrali okrog Sv. Križa pri Lätiji. Vsi ti civilisti so bili namenjeni za komunistične »brigade. Toda spredaj in zadaj jih je stražila močna komunistična patrula, da ne bi ti navdušeni »prostovoljci« prej ušli, preden bi prišli v komunistično brigado.

Naši fantje v Tržišču pridno prirejajo protikomunistična zborovanja. Preteklo nedeljo so priredili zborovanje v Dolah, v Škočjanu in na Slančevrhu. Ljudje so na ta zborovanja zelo navezani in radi prihajajo.

Kako so se prebivalcem Tržišča in okoliških vasi priljubila protikomunistična zborovanja, se je pokazalo zadnjo nedeljo. Ker so fantje priredili zborovanje na Slančevrhu in Škočjanu, v Tržišču zborovanja ni bilo. Ko so ljudje šli od maše, so kar čakali, kdaj bo kdo spregovoril. Pa ni bilo nič. Kar žalostno so odšli domov. Domobranci zborovanja so pa nekaj drugega kot komunistični mitingi.

Ljudje so domobrancev povsod veselili. Ko so zadnje čase domobranci čete preplavile skoro vse Dolenjsko, so jih

prebivalci povsod z največjim veseljem sprejemali in jim pri vsem pomagali. Kako so domobranci na Dolenjskem priljubljeni, kaže tale dogodek: Z nekakega manjšega kraja so se domobranci umaknili. Komunisti, ki so nato prišli, so več hiš zažgali in ljudem vse izropali. Govorili so po vasi, da so vse domobranci, ki so bili prej v kraju, pobili. Ljudje so bili silno potrli. Ko pa so se prav isti domobranci čez nekaj dni vrnili v kraj, so jih prebivalci sprejemali s solzami veselja v očeh, jim stiskali roke in govorili: »Glejte, vse so nam pokradli. Pa ni nič hudega! Da ste le vi živi in zdravi! Tako smo se bali, saj so nam lagali, da ste že vsi pobiti.«

Komunisti se znaajo nad ujetniki. Domobranci Pivka, ki so ga komunisti ujele v domu na Kalciah, so strahovito mučili. Najprej so ga pretepli, nato pa so ga odpeljali v gozd, ga privezali na suho drevo in vse skupaj zažgali. Pivk je umrl v groznih mukah.

Kako je pri komunistih. Pred dnevi je ušel od komunistov in se javil pri domobrancih komunistični mobiliziraneec Klarič Ivan. Pripadal je štabni patruli X. ljubljanske brigade. Povedal je zanimive stvari iz današnjega stanja komunističnih brigad. Potrdil je vest, da je v zadnjih bojih na Ajdovcu padel brigadni politkomisar Felja. V bojih okrog Ribnice pa da je padlo nad 100 komunistov, okrog 150 pa je bilo ranjenih. Zanimivo je, da je v teh bojih sodeloval tudi komunistični tank, ki pa je kmalu izgubil verige in so ga morali pozneje s konji zavleči v zaledje. Cela »brigada« šteje danes največ 150 moč, najmočnejša četa pa premore komaj 12 komunistov. V brigadi je oboroženih tudi 10 »stovarišček, ki so v begu precej urne. Prehrana možna je naravnost obupna, morala je spričo porazov in izgub popolnoma padla in nihče več ne more verjeti komunistični propagandi. Vsi mobiliziranci vedo, da je vse laž, ki se je komunisti poslužujejo, da bi prikrili resnico in dejansko stanje. Če ne bi politkomisarji in stari komunisti stalno nadzorovali prislilnih mobilizirancev, bi brigada kmalu štela 30 moči. Toliko je namreč starih komunistov.

»SVETU« je bogato pisana beseda

KULTURNI OBZORNIK

Slovenski prevod Rimskega misala

Rimski misal. Prevedla in priredila dr. p. Metod Turnšek, O. S. Cist., in dr. p. Tomaž Kurent, S. O. Cist. Izdal in založil štitski samostan očetov cistercijanov. Opremil Slavko Penov. Str. LVIII, 762 in 228*, skupno 1048. Natisnila Ljudska tiskarna. Cena na boljšem papirju v platno vezanemu izvodu 180 lir, na srednje finem šampon papirju v platno vezan 140 lir. Dobiva se v pisarni KA, Poljanska 6, pa tudi po knjigarnah.

Ze nekaj let se je govorilo, da oo. cistercijani pripravljajo slovenski prevod celotnega Rimskega misala; vendar nas je prijetno presenetila novica, da je knjiga že dotiskana, in vsem, ki se zanjo zanimajo, na razpolago.

Kaj je Rimski misal? Misal je uradna daritvena knjiga rimske Cerkve, spomin in živa priča katoliške vernosti in pobožnosti. V njem so zbrane molitve, ki jih duhovnik moli, kadar daruje sveto mašo, in navodila, kako naj to najsvetejše opravilo vrši. Po besedah Pija XI. — to omenja tudi uvod na str. V — je misal »ena najlepših knjig; največja knjiga pobožnosti«, pravi o njem sedanji sveti oče Pij XII.

V misalu se nam odkriva veličastna

zgradba, bogastvo in lepota cerkvene liturgije, ki se je v dolgih stoletjih pod vodstvom Sv. Duha izoblikovala v katoliški Cerkvi. Ni čudno, da je sv. Cerkve prav mašnim obredom posvečevala posebno skrb in jo še posvečuje; saj je sv. maša najgloblji vir milosti za vsakega človeka. Mašne molitve nas uče zdrave, vedno sodobne pobožnosti; če se teh držimo, se ni bati, da bi zašli na kriva pota.

Misal je že od nekdaj vernikom in umetnikom predmet resničnega spoštovanja in velike ljubezni. Dolgo časa je bil dostopen le duhovnikom in laikom, ki so znali latinsko. V novemem času pa so ga začeli prevajati v žive jezike. Med Nemci je najbolj razširjen Schottov prevod; prva izdaja je izšla 1884; l. 1934 pa že 37 izdaja. Danes imajo vsi večji pa tudi mnogi manjši narodi prevode celotnega misala; omenjam le Poljake, Čehe, Hrvate. Glavni namen liturgične obnove je misalu utrditi pot med ljudstvo, tako da bo misal postal prava ljudska knjiga; seveda je to še vedno le sredstvo za globlje življenje s Cerkvijo.

Slovenski prevod je sed šestletnega vztrajnega, resnega in ne lahkega dela. Glavno breme sta nosila oo. cistercijani, ki sta kot prevajalci podpisana. Spretno eta izrabila delo vseh tistih, ki so z do-

brimi liturgičnimi molitveniki pripravljali pot celotnemu prevodu. Taki molitveniki so zlasti Pečjakovo »Večno življenje«, ki je v več kot pol milijona izvodih razširjen med slovenskim narodom; Pogačnikov »Veliki teden« in »Družinski molitvenik«, Voduškevo »Svete maše«; v zadnjem času bogati Vrečarjev molitvenik »Kristus kraljuje«. Te molitvene knjige bodo gotovo tudi v prihodnje še vedno imele velik pomen ter bodo vzgajale kot dolej narod k pravi pobožnosti.

Misal je povečini nanovo preveden. Nekatere strani pa so povzete iz omenjenih molitvenikov, kakor izvemmo na str. VII. Prevesti ali deloma na novo predelati je bilo treba tudi liste in evangelije; povzeti so po škofiji izdaji »Listi in evangeliji«, ki je za tisk pripravljena, pa žal še ni izšla. V Rimskem misalu se namreč rabi svetopisemski tekst vulgata, latinski prevod, ki je nekoliko drugačen od hebrejskega oz. grškega izvirnika. Zaradi tega se tudi evangelijsko besedilo tu in tam nekoliko loči od prevoda nove zaveze, ki je prirejen po grškem izvirniku in smo ga pred leti dobili.

Celotno besedilo so pregledali tudi gg. dr. Fr. Lukman, dr. Aleš Ušeničnik, dr. Anton Breznik in dr. Ivan Grafenauer. Ze ta imena nam jamčijo, da bo prevod točen in lep. Lepo naslovno sliko in notranjo opremo je izdelal akad. slikar Slavko Pengov. S praktičnimi nasveti glede zunanje opreme je pomagal arh. J. Plečnik.

Glede razdelitve bi omenil, da sta se prevajalca na splošno držala zapovrstnega reda, kakor ga imamo v latinskem izvirniku. Le namesto uvodne obirne razlage cerkvenega koledarja in mašnih rubrik imamo lepo začetno poglavje z naslovom: Okrog božje evharistične mise. V njem najdemo najvažnejše o Gospodovi žrtvi, zgradbi cerkvenega leta itd. Praktična uvedba v misal na str. XX. sl. bo dobrodošla molilec, da bodo mogli knjigo čimprej s pridom rabiti. Poglavje o vrstah in stopnjah bogoslužnih dni je dobro pojasnilo za umevanje liturgičnega koledarja. Kar je treba vedeti o prošnjah, votivnih mašah, mašah za rajne, bogoslužnih barvah, izvemmo na naslednjih straneh. Bogoslužni koledar, sestavljen za naše kraje, in nasveti za dejavno udeležbo pri sv. maši zaključujejo potrebna uvodna pojasnila, ki obsegajo celih 58 strani. — Zatem pa slede:

1. Maše za posamezne dobe cerkvenega leta (proprium de tempore) str. 59—400. Pred največjimi prazniki, n. pr. božičem, veliko nočjo, binkošti, je kratek, prirečen uvod, ki v nas ustvari praznično razpoloženje za lažje umevanje velikih dogodkov, ki se jih spominjamo. Veliki teden je najvažnejše besedilo objavljeno latinsko in slovensko. Na str. 340 je v soboto med osmimo presv. Srca Jezusovega atisnjen obrazec za praznik predčistega Srca Marijinega, ki je zaenkrat dovoljen le nekatere kraje.

Po tem prvem delu pride priprava na sv. mašo. V izvirniku je tiskana pred njim. Ker je pa slovenski misal namenjen predvsem laikom, ki ga bodo v začetku maše odpirali tam, kjer se maša začne, t. j. pri »Redu sv. maše« na str. 409, je uvrstitev na tem mestu kar dobra.

2. Drugi del obsega Red sv. maše (ordo Missae) str. 409—468. To je stalni, nespremenljivi del, ki je pri vseh mašah enak. Tiskan je prav pregledno v dveh barvah. Posebna skrb je posvečena kanonu ali pravilu sv. maše. Tudi ta je nekoliko popravljen, torej različen od tistega, ki je bil kot obvezen objavljen v Škof. listu 1934, str. 78—86.

3. Posebne maše svetnikov (proprium Sanctorum) so naslednji del str. 477—762. Iz praktičnih razlogov so kar vmes uvrščeni svetniki, ki jih obhajamo po naših krajih. Oracije (prošnje) svetnikov-papežev so popravitvene po novih obrazcih.

4. Slede skupne maše svetnikov (commune Sanctorum) str. 1—36*. Na str. 3* dobimo že novi obrazec za enega ali več papežev. Dodane so prošnje skupnih maš svetnikov, maše v čast bl. Devici Mariji in maše po želji (votivne maše) s prošnjami za razne zadeve.

5. Z mašami za rajne str. 128*—146* se prevod zaključuje.

Misalu je dodan še kratek molitvenik z liturgično jutranjo in večerno molitvijo. Tudi spovedne in ob-

77 - 88 - 21 - 44 - 8 - 76 - 48

so nadaljnje izžrebane in objavljene številke knjižne tombole
Zimske pomoči za četrteke

Doslej so bile objavljene številke za dvojke: 30, 23, 41, trojke: 46, 36, 63, 20, 49.

Četvorko bo zadel, kdor bo imel štiri od sedaj objavljenih števil v isti vodoravni vrsti. Dobil bo naslednje knjige:

1. Jurčič: Cvet in sad. 2. Gregorčič: Oljki. 3. Dular: Krka umira, odnosno Bevk: Po živalskem svetu. 4. Slapšak:

6. prezident - lastnikom Sternenovih portretnih del

Kakor je gospod prezident, div. general Leon Rupnik, prevzel pokroviteljstvo portretne razstave akad. slikarja Matije Sternena, se je za to važno prireditve našega kulturnega življenja takoj tudi zavzel z vso skrbjo.

V prvi vrsti je gospod prezident naprosil Narodno galerijo, naj pripravi in uredi tehnično stran razstave, a Socialna pomoč, ki ji je namenjen dohodek razstave, bo poskrbela za vse drugo, zlasti pa za zbiranje portretov pri lastnikih.

Lastnikom Sternenovih portretnih del je gospod prezident napisal pismo, kako je vesel prilike, da ob razstavi lahko izkaže spoštovanje velikemu slovenskemu mojstru ter mu obenem izrazi svoje priznanje za globoki socialni čut, ker je dohodek svoje razstave namenil Socialni pomoči. Obenem pa pokrovitelj Sterneneve razstave, gospod prezident, prosi lastnike, ki gotovo visoko cenijo mojstra Sternena in njegovo delo, naj za razstavo posodijo portretne risbe ali slike in skice ter jih izroče pooblaščenec Socialne pomoči, da jih dostavi Narodni galeriji v varno shrambo.

Socialna pomoč je danes že začela zbirati Sterneneve portrete po mestu s svojim tovornim avtomobilom. Upamo, da

pooblaščenec Socialne pomoči, ki se bo s pismom gospoda prezidenta oglasil pri lastnikih, nikjer ne bo naletel na odklonitev prošnje gospoda prezidenta, saj je lastnikom zagotovljeno, da bodo najkasneje v 8 dneh po zaključku razstave dobili vse svoje umetnine spet nepoškodovane vrnjene na dom. Obenem pa lastniki tudi vedo, da bodo vse umetnine ves čas najstrožje zaščitene tako v Narodni galeriji kakor na razstavi v Jakopičevem paviljonu. Prosimo lastnike, naj portrete takoj izročijo pooblaščenec Socialne pomoči, saj je še komaj dober teden do otvoritve razstave. Vse slike je treba natančno pregledati zaradi čim učinkovitejšee ureditve razstave, obenem bodo pa vse slike fotografirane zaradi morebitnih reprodukcij v razstavnem katalogu. Lastniki naj tudi upoštevajo, da je tisk razstavnega kataloga z velikim številom reprodukcij precej zamuden, zato jih pa tudi še posebno prosimo, naj ne odlašajo z oddajo umetnin, da ne bo treba dvakrat hoditi ponje.

Prijatelje umetnosti in lastnike portretov mojstra Sternena pa spet prosimo, naj jih takoj naznanijo Narodni galeriji, da bo razstava mojstra Sternena čim popolnejša.

Novi grobovi

† Nežka Remic. Umrla je v torek, dne 15. t. m. v splošni bolnišnici v Ljubljani po daljšem bolehanju gđ. Nežka Remic iz Podsmreke pri Dobrovi. Pokopano bo prepeljala na dom, in jo v četrtek dne 18. t. m. dopoldne položili k večnemu počitku na domačem pokopališču na Dobrovi.

† Stanislav Osterc. Po dolgi in hudi bolezni je v Bogu zaspal gospod Stanislav Osterc, strojni ključavničar v Ljubljani. Blagaja rajnega bodo pokopali v četrtek ob štirih popoldne iz kapele sv. Frančiška na Zalah.

† Ivana Erbežnik. V 86. letu starosti je umrla gđ. Ivana Erbežnik. Blago rajnega bodo pokopali v petek, ob treh popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Zgodovinski paberki

18. velikega travna.

Leta 1241 je prišel v Kamnik vojvoda avstrijski in štajerski Friderik II. Bojevit, poslednji Bamberčan. Friderik je bil orjaške postave, pogumen in podjeten, pa tudi nasilen, hotel je razširiti svojo oblast preko vseh slovenskih ozemelj, posebno pa se je zavzel za sosednjo Kranjsko. V ta namen se je poročil z Agnezo Andekmeransko, članico rodbine, ki je gospodovala na Kranjskem. Po smrti svojega tasta Otona si je nadel Friderik naslov »gospod Kranjske«, hoteč s tem pokazati, da mu je do nasledstva za umrlim vojvodo in da hoče postati edini gospod na Kranjskem. In res je prišel večji del andekške posesti v Friderikove roke, med drugim Kranj, Kamnik, Mengeš, Višnja gora, Mehovo, Metlika, središče je bilo v Kamniku. Zaradi velikega političnega in finančnega pritiska je imel vojvoda veliko nasprotnikov, ki se jim je pridružil tudi cesar. Friderika je zadel državni preklje. Ko pa je doživel cesar v Italiji neuspeh se je pobotal z vojvodo in se celo dogovoril, da bo njegovi deželi Avstrijo in Štajersko povzdignil v kraljestvo, pridružil pa jima še Kranjsko. Se preden je bil načrt izveden, je Friderik II. Bojevit padel v bitki ob reki Litvi z Madžari. Fri-

derik II. ni imel moških potomcev, zato se je začela ljuta borba za njegovo dediščino, ki je pripeljala v naše kraje naprej Premysla Otakarja, ko pa je ta obšel v bitki na Moravskem polju 1278. leta, pa Habsburžane.

Leta 1291. je padel Akkon v Palestini znova v seldžške roke, s tem so izgubili kristjani svojo zadnjo postojanko na sirijskih tleh. Osvojitve križarskih vojn so dokončno propadle. Križarske vojske so delo papežev, ki so po boju za investituro postali duševni in večji del tudi politični voditelji zahodne Evrope. Njih cilj je bil obnoviti krščansko gospodarstvo v sveti deželi. Kljub temu da niso dosegli svojega namena tvorijo križarske vojne važno razdobje v zgodovini zahodne Evrope. Oslabele so islam in ga stalno odvrčale od evropskih mej, razširile duševno obzorje evropskih narodov ter močno pospešile gospodarski in kulturni napredek zahodnega sveta.

Leta 1804. je bil oklican Napoleon Bonaparte za dednega cesarja Francozov.

Leta 1848. je bilo otvorjeno zasedanje nemškega zveznega parlamenta v Frankfurtu. Nemci so skozi vse 19. stoletje težili po političnem zedinjenju. Pri tem pa niso imeli enotnega načrta. V frankfurtskem parlamentu sta obstajali v glavnem dve stranki. Malonemška je zagovarjala združenje vseh nemških dežel in držav pod vodstvom Pruske brez Avstrije. Velikonemška pa je zagovarjala avstrijsko vodstvo in združenje Nemčije s habsburškimi deželami. Zmagala je malonemška, toda čas za zedinjenje Nemčije še ni bil zrel.

Leta 1917. je nastopila v Rusiji vlada Kerenskega, ki pa je le pripravljala pot Leninu.

Leta 1938. je umrl pisatelj dr. Ivan Lah.

Dr. Franc Jakič:
Ignacij Knoblehar in njegovi mislionski sodelavci v osrednji Afriki

Zivljenjepis velikega slovenskega človeka. Misijonarja in raziskovalca v 19. stoletju. 374 strani z 81 podobami in preglednim zemljevidom Vezano L. 100.—

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

hajljne molitve, litanije, križev pot do bimo ob koncu, tako da misel more deloma nadomeščati tudi običajne molitvenike, ki jih imajo v rokah verniki, kadar se pripravljajo na prejem sv. zakramentov ali kadar se udeležujejo ljudskih pobožnosti. Dve korolni maši, slovenska in latinska, ki ju je oskrbel dr. Fr. Kimovec, zaključujeta obirno knjigo.

Novi slovenski prevod misala je eno najpomembnejših del, kar smo jih dobili v zadnjem času. Je pa tudi temeljito, premišljeno, solidno delo, ki smo ga lahko veselili. Vsaka molitev, vsaka vrstica je zahtevala mnogo premišljevanja, iskanja izrazov, primerjanja z izvirnikom in raznimi prevodi. Slovenski prevod je jasen in domač. Jasnost v izražanju in domačnost v besedi je posebna prednost našega misala. Ker je izdaja slovenskega misala velik dogodek, se ne bomo čudili, da sta prevajalca z odobrenjem škof. ordinariata šla preko že udomačenih molitvenih obrazcev, ako se jima niso zdeli zadosti jasni in domači. Za gled na navadnem le prošnjo na praznik sv. R. T. Cerkveni molitvenik ima naslednje besedilo: »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje krvi tako častiti, da bomo sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutili.« Rimski misal pa pravi: »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu zapustil spomin svojega trpljenja, daj nam, te prosimo, naj tako častimo svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje krvi, da bomo vedno čutili v sebi sad tvojega odrešenja.«

Prevajalca sta ne samo v prevajanju besedila, marveč še v marsikateri drugi reči »oralno ledino« kakor beremo na str. 147. Mnogo izrazov sta na novo ustvarila, n. pr. shod (statio), bedenji dan (vigilia), slednica (sequentia) itd. Vseč mi je tudi to, da pisata včasih vs. maše, včasih samo maša, kakor je pri nas v navadi. Prevod celotnega misala ima velik pomen za nadaljnji razvoj liturgične obnove. Veseli smo ga duhovniki, veseli so ga laiki. Duhovniki se bomo ob lepi domači besedi laže vglablili v velike skrivnosti, ki nam jih je Bog zaupal. Za laike pa ima prevod še večji pomen, saj jim je latinsčina večinoma težje umljiva. Posebno ga bodo veselili tisti izobraženejši verniki, ki so vsak dan pri maši; z misalom v roki bodo laže spremljali mašne obrede in tudi sodelovali.

Za čim globlje umevanje mašnega besedila v misalu pa nujno potrebujemo še dveh knjig: dobre razlage mašnih molitev in obredov in bogoslužnega koledarja, prirejenega za naše kraje, po zgledu Parschovega, Das Jahr des Heiles.

Kakšno veselje in zanimanje vlada za slovenski prevod Rimskega misala vidimo najboljše od tod, da je skoraj polovica naklade že oddana, čeprav je knjiga šele pred par dnevi izšla. Prevajalca k lepemu delu čestitamo z željo, povzeto po pooblašni prošnji maše križevke tedna: »Spremljaj, prosimo, Gospod, naše prošnje za dobrotno naklonjenostjo, da bomo iz tvojih darov... v svoji stiski za jemali tolažbo in rastli v tvoji ljubezni.«
Dr. Ciril Potočnik.

Za današnji dan

Koledar

Četrtek, 18. velikega travna: Vnebohod Gospodov; Erik, kralj in mučenec; Aleksandra, devica in mučenica.

Petek, 19. velikega travna: Celestin V., papež; Pudencijana, devica; Pudenc, ep. Sobota, 20. velikega travna: Bernardin Sienaki, spoznavalec; Flavila, sveta žena; Ivo, škof.

Dramsko gledališče

»Zemlja«. Izven. Ob 18.

Operno gledališče

»Don Juan«. Red Četrtek. Ob 18.

Kino Matica

»Eknapski tiger« ob 19.30 in 21.

»Indijski nagrobni spomeniki« ob 17 in 19.

Kino Union

»Njegova najboljša vloga« 10.30, 15, 17, 19.

Kino Sloga

»Vestnost obmednega uradnika«, predslava ob 10, 15, 17 in 19.

Kino Kodeljevo

»Opereta« ob 14.30, 16.45 in 19.

Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarnice na praznik: mr. Leustek, Reoljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta; v petek: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Garbus, Moste, Zaloška cesta.

Zdravniška služba

Praznično zdravniško službo bo vršil od srede do petka do 8 mestni višji zdravnik dr. Ciber Franc, Ljubljana, Stefanova ulica 7, telefon 36-41.

Prihodnja številka »Slovenca« izide 19. V. zvečer z datumom od 20. V.

Opozorilo kadilcem

Ker trafikanti dobijo posamezne vrste cigaret v omejenem številu po ključu, zato obveščamo kadilce, da je mogoče postreči kadilcem s cigaretami le v sledečem razmerju:

4% Neretva, 30% Morava, 36% Ibar in Zeta in 30% Drava cigaret. Neretva in Morava, se lahko na željo nadomeste z Drava cigaretami.

Združenje trafikantov v Ljubljani.

Važno za trafike

Napisne tablice z razdelilnim ključem za nadrobno prodajo cigaret naj trafikanti v petek 19. maja dvignejo v glavni zalogi. Kdor želi lepilo naj prinese seboj posodo.

Promenadni koncert

Na praznik bo ob 11.15 pred Narodnim domom v Ljubljani promenadni koncert godbe Slovenskega domobranskega. Dirigiral bo višji narednik g. Strah Henrik. — Spored: Prinčič: Pet narodnih, korčunica: Franc Suppe: Slavnostna uvertura; Učakar: Moravska dolina, potpuri; Zajc: Nikola Zrinjski, fantazija; Šebek: Zbor dervišev, intermezzo; Kuletin: Kroz splitske kale; korčunica.

Rdeči križ poroča

Posiv. V polzvedovalnem oddelku naj se zglase pri referentu III. Pollak Oskar, Vidmar Emanuel, Hartman Oton Herman, Bahnik Stana, Slobodnik Janez, svojei Kordiš Antonije in Segove vasi, svojei Malnarja Antona (roj. 28. 8. 1921), Jeličič Dobriša, Langus Josip, Oražem Alojz in Bukovice ter Janošič Ribard (roj. 2. 4. 1914).

Ali se še ne bomo izmodrili?

Komunizem je taka pošast, da jo je treba pobijati z vsemi sredstvi. In pobijajo jo. Pobijajo jo vojaki s orožjem, govorniki s predavanji, Teško čakamo, kdaj bo še dežela čista, kdaj bodo mogli begunci na svoje domove, Ljubljaničani in svojega okopa, preko žilne ograje na deželo.

A komunizem se ne pobija samo s puško in besedo, komunizem je treba pobijati tudi s dejanjem. In še prav posebno z dejanjem!

Vsaka stvar ima svoje vzroke. Tudi komunizem jih ima. Ali si moremo misliti, da bi bil tak gorostasen pojav v zgodovini človeštva kakor je ta, nastal slučajno? Zato ker so si nekateri ljudje izmislili in ubili v glavo, da bo tako življenje najprimernejše za človeško družbo. Pa kaj bi o vrzilih komunizma ugovarjali, ko nam je vsem jasno, kje teče njegova vzroki! Prišlek rodilni rodilci kričijo po pravici in ne mišuje, dokler se ne odpravi. Seveda se odpor rad zaleti v drug ekstrem. Zdi se pa rado, da kdor je bil tlačan, ko pride na vrh, sam tlačil druge. In kdor je kričal po pravici, začne, ko pride, do moči, sam drugim krivico delati.

Vendar je in ostane realna: Komunizem se rodila socialne krivice. Seveda so pri njegovem rojstvu sodelovali in kumovali tudi drugi činitelji: grobi materializem in brezboštvo. — In ni čudno, če je izbruhnil z vso silo na dan v Rusiji, kjer so bili prepričani med visokimi in nizkimi sloji največji, svoboda najbolj omejena.

Ali se bo sedanjí rod kaj naučil iz tega? Saj je zgodovina učiteljica življenja. Žel, da se ljudje iz nje učijo malo ali nič. Sicer bi se prvi svetovni vojni ne bila takoj druga, ko se rane prve niso zaceljene. A to, kar smo mi preživeli in doživeli od leta 1914 do 1944, je tak kos svetovne zgodovine, da bo ostal v tej zgodovini vedno rdeče podčrtan. To je tak glas krik in nauk, da bi morali ljudem vedno doneti po ušesih.

Ali se bo po tej najstrašnejši vseh vojn sedanjí rod kaj spametoval? Kaj menite...? Zneurat, kaže, ni še prišel do spoznanja. Dvojen velik nauk nam na glas trobita na ušesa obe svetovni vojni:

1. Svet brez Boga, brez vere, sam sebe uničuje.
2. Krivica se sama v sebi maščuje.
Dvojen klic se torej razlega iz te vojne po svetu:

1. Svet, vrni se k Bogu nazaj! Misli si v svoji domoljubnosti, da ti Boga ni treba. Sprejdi, kam te je privedla tvoja domoljubnost!
2. Ljudje, bodite pravični! Trajno se krivica ne da držati. Vsaka krivica se prej ali slej maščuje.

Jih je nekaj, a razmeroma malo, ki se jim oči odpirajo ali so se jim že odprle: Tako ne gre daljšel Bog nam je potreben. Priznajmo ga, uklonimo se mu!

In pravica! Pa njena sestra: ljubezen! Kje sta?... Da, stori se nekaj dobrega v tej silni bedi. Zdi se, da se veliko stori. Zimska pomoč, Socialna pomoč, Škofijska dobrodelna pisarna, Rdeči križ, Kolodvorski misijon. To je še nekaj. To je veliko. Se nikdar se ni toliko delalo na dobrodelnem polju kakor zdaj. Saj pa tudi nikdar ni bilo take bede, kakor jo gledamo mi.

In aprilo te bede se stori še veliko pre-

malo. Naj govori bolan ome neke vdove a tremi otroki:

»Sin mi je polen, ome deklili hodita v šolo. Noheden otrok nič ne zasluži. Jaz pa, ko moram trem otrokom gospodinjiti in cel dan delati okoli, da spravim z veliko silo potrebni žive skupaj, kje naj kaj zaslužim? Pravite, da dobimo podporo od države, tja naj gremo. A pomislite, kako moramo a podporo 100 lir na mesec živeti! Ko bi bila mlajša, bi še bilo; danes pa, ko sem stara 56 let, zraven toliko skrbi in težav, pa ne morem več. Dan za dnem sem alabša in upam, da se me Bog usmili in reši tega teškega življenja. Ne morem Vam povedati, kako mi je hudo, ko lepm na svojo prošnjo žaljive odgovore, ko dobi prosim, naj se me ljudje usmili. Ko pridem domov, se razjočem...«

Pri tem pa ališimo, da so samo v eni goslini popili v treh mesecih 300 hektolitrov vina, v neki zadrugi pa en sam dan za 70.000 lir. So ljudje, ki en večer, spravijo po 300 lir. Denarja toliko, da nekateri ljudje ne vedo, kam s njim in kako bi ga zapravili. Delala pa vsa, izropana, poškana, opuščena. Kako bodo ubogi ljudje živeli! A kaj brigajo bogate reveži. Samo da sami lahko žro, žro in žro. In kaj brigajo jokajoče matere in stradalajoč otroci neimamo ženske. Naj stradajo, naj umirajo — samo, da imamo me cigarete in pomalane ustnice! To je v tem času najvažnejše!

To vam je elika moderne kulture. Kaj narod in narodna nesreča, kaj tisoč trpečih in umirajočih — mi se hočemo življenja veseliti, si kaj privedeti! Kultura brez sreče — na zunaj bleščeda, a v jedru — popolno barbarstvo!

Ali bomo to kričeče nasprotje med bogastvom in siromaštvom, med uživanjem in stradanjem se mirno gledali? Ali nam ne kriči komunizem dovolj glasno, da je treba temu konec napraviti! Cerkev zagovarja pravico do zasebne lastnine, a vidi, da ima kapital socialne dolžnosti. Če pa posedajoči tega sami ne bodo videli, če mislijo, da se lahko po mili volji zabavajo, medtem ko milijoni poleg njih ob hudega poginjajo, potem jim je treba to tako povedati, da bodo razumeli! Po deklili in deloma po mešiu vlada silna revščina. Kako se bodo ljudje preživeli? Kje naj se vzame denar? Tam, kjer ga je dosti! Popolnoma napačen je zdaj splošno veljaven nazor: »S svojim denarjem počnem, kar hočem: naj ga v vodo vržem, ali pa počnem po grlu, kaj to koga brigalo! Da, to briga nas, to briga reveže, briga ves narod!

»Kaj imaš ti preveč, to si ugrabil drugim.« pravijo cerkveni očetje, ki so se sami do skrajnosti žrtvovali za druge. Vsi ljudje imajo pravico živeti! Bog je dal zemeljske darove zato, da jih uživajo vsi njegovi otroci! Kdor je zmogel delati, je dolžan delati! Kdor pa ni zmogel, ga je treba z vsem potrebnim oskrbeti. Nemčija je v socialnem oziru storila veliko. O tem ni dvoma, da je njena socialna postojavnja najboljša. Če v čem, jo posnemajmo predvsem v tem! In s tem naj se prične (takoj) Brez odlašanja! Kdor ima, ta naj da, ta mora dati, da bodo vsi ljudje lahko živeli!

Naročait »SVET«

V »Slovenčev knjižnici« je sedaj že izšel

Ivan Matičič: Fant s Kresinja,

ki je zares prijetno branje. V programu za ta mesec sta na vrsti novi dve knjigi, in sicer:

Dušan Radič: Vas

in

Maks Metzger: Monika potuje na Madagaskar.

Postanite naročnik »Slovenčev knjižnice«! Na razpolago so vam še vse knjige letošnjega leta, da lahko izpolnite svojo družinsko knjižnico. Postanite naročnik za naprej! Ne zamudite priložnosti!

Dnevne novice

Franciškanška dvorana. V nedeljo, 21. maja, ob 16 zgodovinska drama »Kraljica Vzhoda«. Igrajo gojenke konvikta Notre Dame. Vstopnice v trgovini Štillig.

Obvestilo za domobransko Joka Kraljeva, Selo pri Velikih Laščah: Oče se nahaja v ljubljanski bolnišnici.

Ljubljanske služkinje! V nedeljo, 21. maja, ob 17 v Delavski zbornici, kjer bo za vas protikomunistično predavanje. Pokažite svojo narodno zavest in svoje protikomunistično pripranje.

Za desinfekcijo ust in grla uporabljajte pastile Menthofarm. Dobite v vsaki lekarni. Društvu slepih je daroval g. Hugo Milavec 300 lir in g. dr. Alojzij Kobal 300 lir v počastitev spomina blagopokojnega g. Ladislava Regvarta iz Zagreba. Dobrotnikoma se odhor najikrenejše zahvaljuj.

Dve produkciji šole Glasbene Matice bosta v ponedeljek, 22. in sredo, 24., vsakokrat ob 18 v mali filharmonični dvorani. Na obeh produkcijah bodo nastopili gojenec oddelka za solopetje, klavir, violino in ansambl. Ker sta to poslednji dve produkciji instrumentalnega oddelka šole Glasbene Matice v letošnjem letu, opozarjamo starše in prijatelje mladine nanju. Spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

Sadjarška podružnica na Vlihu bo oddajala krompir v petek in soboto v Rožni dolini XVIII-1.

Učite se strojeplajati! Novi eno- in trimesečni tečaj (dnevni in večerni) pričnejo 22. 23. in 24. maja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

KINO MATICA

Zaradi ogromnega zanimanja za film »ESNAPURSKI TIGER«, bomo istega predvajali nepreključno zadnjikrat v četrtek, dne 18. t. m., ob 10.30 in 15. — Uprava.

Hišna goba uničuje vašo hišo! Rozkužila z navodili prejmete pri strokovnjaku inž. Prezlju, Wolfova ulica 3; ur. ure od 8—12. Mjavile so vam naslede! Odpodmo prejmete pri inž. Prezlju, Wolfova 3, ur. uro od 8 do 12.

Kmetovalci, posadite na ona mesta, kjer seme sončnic ni skafilo, novo seme, ki ga dobite pri občinskem uradu. Ker je to seme dobro kaljivo, dajte v eno jamic 2 do 3 zrna. Sadite tudi čimveč buč med koruzo in sončnico ter ob robu njiv. Tako boste mogli v čim večji meri zadostiti zahtevam navedbe o obvezni saditvi oljnih rastlin.

Dramsko gledališče

Četrtek, 18. maja, ob 18: »Zemlja«. Izven.

Cene od 24 lir navzdol.

Petek, 19. maja, ob 18: »Ognjenka«. Red B. K. Schönherr »Zemlja«. Igra o življenju v treh dejanjih. Osebe: Stari Kremen — M. Skrbinec, Janez, njegov sin — P. Kovč, Reka, gospodinja pri Kremenovih — P. Juvanov, Katra, dekla pri Kremenovih — Kraljeva, veliki hlapec — Gorinšek, srednji hlapec — Drenovec, konjski hlapec — Bratina, hlapec — Starič, Svetarčina — Rakarjeva, ledeničar — Lipah, zdravnik — Košuta, mizar — Blaž, grobar — Plut, Rešitelj M. Skrbinec, scena inž. Franz, kostum J. Vilfanova.

Strindbergova »Nevesta s krono«. Ker se zaradi obolosti in tehničnih ovir premiera »Dane Dancne ne more vršiti ob določenem času, bodo dobili abonenti medtem predstavo »Nevesta s krono«, ki je bila že začetkom sezone določena za abona, a se zaradi dolgotrajne obolosti Mire Danilove ni mogla vršiti. Red Prvi bo imel »Nevesto s krono« v torek, 23. t. m.

Operno gledališče

Četrtek, 18. maja, ob 18: »Don Juan«. Red Četrtek.

Petek, 19. maja: Zaprta.

Franciškanški oder

Nedelja, 21. maja, ob 16: »Kraljica Vzhoda«.

Zgodovinska drama.

Oddajniška skupina »Jadranske primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 18. maj:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 9.20 Zvoki za praznik — 10 Prenos maše iz ljublj. stolnice. — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert malega orkestra pod vodstvom A. Dermela — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Fantovski zbor in širaj »Štirje fantje« — 16 Komorna glasba — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Dobra volja v duzu in molu — 18 Vojakove sanje — 19.30 minut za razvedrilo v glasbi in besedi — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Glasba ob večerni uri — 21.15 Narodno glasbo izvajajo radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanec — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Malo kramljanja, malo plesanja, mali orkester vodi Dušan Prevorsek.

Dnevni spored za 19. maj:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemšč

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisnikih

Češnje prvič na trgu

Ze prejšnji teden je prišlo nekaj češnje na pokušnjo v Ljubljano. Kot prve pomladanske češnje so bile seveda tudi te precej vodene. Pa jih ni mnogo ljudi pokušalo, saj jih je malokdo videl, kar na to so bile razprodane, čeprav njihova cena ni bila vodena. Začetek tega tedna je pa že nekoliko večja pošiljka prvih češnje prišla v Ljubljano. Bile so seveda bolj drobne, pa tudi po okusu ni posebej odlične. Toda kdo bi gledal na to, če je bila cena že 18 lir za kilogram, kar za prvo pomladansko veselje res ni mnogo. Prodajalke na Pogačarjevem trgu so v torek popoldne hitro prodajale in tudi hitro prodale češnje. Največ so jih kupovali mimoidoči, od katerih je vsak začuden odgovoril: »Kaj, že češnje — dajte mi jih po četrtil kilograma.

Paradižniki na vojnih vrtičkih

Mnogi obdelovalci vojnih njiv in vrtov so se odločili, da letos nasade po več lo paradiznikov. Nekateri jih imajo zasajenih že kar cele vrste: po 100, 200 in celo 500 paradiznikov. Bo pač mnogo dela in skrbi, toda računajo, da se bo poljtev paradiznikov izplačala, kajti lahko bo v jeseni sad novotit ali pa napraviti paradiznikovo mezo.

Se vedno živahen promet s paradizniki. Po izdatnem deževju zadnjih dni je zemlja zelo prikladna za nasaditev raznih sadik, tako posebno paradiznikov, ko je nevarnost pozebe in slane minila. Ogromno je bilo v sredo napredaj raznovrstnih paradiznihi sadik. Nekateri gospodinjje so jih kupile po več desetini skupaj. Mnogi praktični vrtičkarji so letos nasadili velikansko število paradiznikov, po 100 in še več. Marsikdo računa, da mu bodo paradizniki donasili čedne dobičke in da

bo mogel napraviti zadostne množine paradiznikove meze. Ljudje pa manj sado sladko, zeleno papriko, ki je tudi priporočljiva, kajti lani je bilo po njej veliko povpraševanje.

Majniška kraljica na trgu

Bližkovito se je ob zgodnjih tržnih urah raznesla med gospodinjami novica, da je na živilskem trgu že prva domača glavna solata. Neka okoliščanka jo je pripeljala tri velike jerbaze, neka Trnovčanka pa dva. Prva je prodajala na otoku pri starem kostanju, druga na spodnjem delu drugega zelenjadnega otoka. Lepa je bila ta solata. Mehka je. Navadno jo imenujejo »majniška kraljica«. Bila je hitro razprodana. Za naše tržne prilike pač zanimivo, da je bila ta solata po uradnem ceniku cenejša kot berivka, ki jo je bilo v sredo na trgu — ogromne kope. Glavna solata po 16 lir, berivka pa po 18 lir. Zadnjo ceno so prodajalke berivki nastavile takoj ob začetku, toda kmalu so pustile najprej za 2 lire, pozneje celo za 4 lire. Obilo je bilo domače špinacije, cena po 10 lir, boljša vrsta po 16 lir kilogram. Za soboto je napovedana že prva domača zelena kolerabica. Trg je bil v sredo pred praznikom sedanjim priklikam primerno prav živahen.

Sv. Janez Nepomuk — patron mostov

V torek je godoval sv. Janez Nepomuk. Pri naših poljedelcih je ta svetnik zelo uvažen. Po mnogih krajih mu kratko pravijo »sv. Janez Fržolar«. Zakaj? So ljudje prepričani, da je doba od sv. Florijana 4. maja tja do sv. Janeza Nepomuka, 16. maja torej prva polovica maja najugodnejša za saditev raznovrstnega fižola, zlasti visokega preklarja. Janez Nepomuk pa velja med našim ljudstvom po mnogih krajih kot patron, zaščitnik in varuh mostov, to posebno v krajih, kjer je mnogo voda in mnogo mostov. Mnogi nekdanji leseni mostovi čez velike potoke in reke so nosili na svoji sredi kip sv. Janeza Nepomuka. Graditelji in čuvalji mostov časte tega svetnika tako kot gasilci sv. Florijana.

Gozdne tatvine

Ne samo po rožniških in golovških gozdovih, marveč tudi po mnogih gozdovih na deželi se vrše velike tatvine raznega lesa in drv. Lani so prišli na sled, da so nekateri ljudje odpeljali vrhniškemu posestniku Francu Jurcu ogromno množino travov in jelovih hlodov. Iz njegovega gozda v kat. občini Preserje so mu odpeljali nad 60.000 kub. metrov travov in hlodov. Les so prodajali dvema lesnim trgovcem. Državni tožilec je 12 oseb obtožil gozdnih tatvin. Obtoženci so bili sedaj amnestirani.

Znamenita Mačja steza

Marsikateri Ljubljančan ne ve, kje je Mačja steza. Je to znamenita, nekam romantična steza na zapadnem pobočju Ljubljanskega gradu. Ob tej stezi se je vilo v srednjem veku ridovje od gradu proti mestu na Sv. Florijano ulico. Ta steza gre od rebri v stran proti gradu. Svoječas je bila jako priljubljena sprehajalna pot, sedaj je zelo zapuščena in zanemarjena. Tam se pasejo navadno kokoši in koze. Useda se tudi zemlja in kamenje. Potrebno bi bilo, da bi to tiho in lepo stezo uredili in olepšali.

Zaplenjena imovina upornikov

Z razglasom šefa pokrajinske uprave je zaplenjena imovina uporniku Demčarju Ivanu, žel. uradniku, nazadnje stanujočemu v Ljubljani, Posavskega ulica 9, in Kalinu Karlu, posestniku, ter njegovi hčerki Kalin Anici, dijakinji. Oba sta nazadnje stanovala v Ljubljani, Veliki Stradon št. 8.

*Bodi kmet, študent, gospod,
krema RAPIDA povsod!*

BRIVNA KREMA

RAPIDA

PROIZVODI VAN KATT

Brez mila
brez pen

Ali bodo jablane dobro obrodile

Plemenite hrucke vsob vrst so že povsem odevetele. Kažejo, da bo letina za nje v mestu in okolici dobra. Jablane so nje vedno v najbujnejšem cvetju. Sadjarji so se zadnje dneve bali, da bi jim lahko mrzlo vreme, zlasti slana, pokončala cvetje na jablanah. Sedanje vremenske prilike pa že navdajajo vse dobre sardarje z velikim upanjem, da bo tudi letos letina jabolk primerno dobra in obilna.

KINO »MATIC«

Epohalni vellefilm »ESNAPURSKI TI-GER« predvajamo za zamudnike neprekljeno zadnjokrat v četrtek, 18. t. m., ob 10.30 in 15.

Drugi del filma z istim izrazel in so ninkovitejšim dejanjem

Indijski nagrobni spomenik

predvajamo ob 17 in 19.

KINO »UNION«

Zabavna ljubzenska zgodba znamenitega pevca, ki ga obklevajo stare in mlade

»Njegova najboljša vloga«

Poje odlični baritonist monakovske državne opere Hans Hotter, v ostalih vlogah mlada Marina von Dittmar, Camilla Horn, Paul Dahlke itd.

Predstave ob 10.30, 15, 17 in 19!

KINO »SLOGA«

Teška preizkušnja obmejnega carinskega uradnika v nepreglednem gorskem odseku in prekanost tihotapev v prelopm obnem napetem Bavaria filmu po romanu Curta Corrintha

»Vestnost obmejnega uradnika«

Kraani naravnih pesnetki, ljubezna, jazz. Annelies Reinhold, Viktorija v. Ballasko, Rudolf Prack, Oskar Sima itd.

Režija: Paul Mary.

Predstave ob delavnih ob 16 in 19; ob praznikih in nedeljah ob 10, 15, 17 in 19.

KINO »KODELJEVO«

Biseri iz opojne Strausove glasbe v odličnem muzikalnem šlagerju

»Opereta«

V gl. vlogah Willy Forst — Maria Holst.

Predstave na praznik zaradi čezredne dolžine filma ob 14.30, 16.45 in 19; ob delavnih ob 19

MALI OGLASI

Služba dobe

DAMSKI SALON

Bajleji, Gajeva 5-11, sprotne pomočnice. (b)

KROJAŠKEGA

vajenčalko. Sprejme modno krojaštvo. Vihar Ludvik, Notranje Gorice št. 40. (Brezovica). (v)

DEKLE

za poljska dela sprejme. Ivo Jan, mes. mojster, Bohoričeva ul. št. 11. (b)

MODNI SALON

Tavtlov, Hlirski ul. 12, sprejme 2 pomočnici za boljše damske obleke in plašče. Plača lir 6 na uro. (b)

CEVLJAR

za boljše dela dobi dela na dom. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4207.

POSTREZNICA

dobi takoj stalno službo za ves dan. Domobranska 7.

Gospod. POMOČNICO

znano, poteno, ki zna nekoliko kuhati sprejme v strogem centru dobra biša (dvočlanska rodbina). Dvigalo, centralna kurjava, plinski štedilnik. Za pomočnico krasna soba: univalnik a tekočo vodo. Na-slov v oglas. odd. »Slovenec« pod št. 4635.

MI MLADI BORCI

litem 13. in 19. stesiko. III. letnika. ter kompletne novezan V. letnik 1940-41. Na razpolago imam cel I. in II. letnik, ter več števk I. II. in III. letnika. Novak Zdravko, Vevče, Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani.

KUPIMO

elektromotorje od 1-5 KS, nujno potrebujemo. Plačamo zelo dobro. Merkur, Puharjeva 6. (b)

CEVLJARSKI STROJ

za šivanje gonjnih delov, kupimo ali izposodimo proti dobremu plačilu. »Triumf«, Miklošičeva 21. (k)

KUPIMO

Zvon, Klang Kommen-tar, Spengler, Unter-gang, Kronika, Argo, Pleteršnikov slovar, Koso-va Gradivo, Ramov-ševa dialekt, karin, vse novejšje sloven, pripovedne spbe in sploh v raznih jezikih znanstvene, medicinske in tehnične knjige novejšega časa. Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva cesta 16.

STARE URE

zapešne, leppe in bu-dilne, same prav do-bro obrabene kupim janko lažbec. Miklošičeva cesta 12. (k)

STEKLENICE

razne vrste, kupujemo plačamo dobro. Na va-lo teje jih preva-memo na dom. B. B. Gustav Vodnikov 178 II. 2.

POZORI

Kupujem vroče in vse tekučine odpadke ter oiašmo po najvišji cen. »Gredelica« Ajdov, Galislovo nabrežje 95, Ljubljana.

KUPUJEMO

prazne cementne in slične papiraste vreče. PEIRONAFIA, Tyrise-va cesta 35A.

Prodamo

GENERATOR

za ogelje, starejši do-maš izdelak, prodam. Naslov v oglasnem od. »Slovenec« pod št. 4191.

FIZIOLOVE PREKLE

dobite v skladnici Marad, v živinozdravniški ulici za Cukrarno.

BIVALNI STROJ

pregrevalni, siva napredek in nazaj, pred-voljni, izvrstno obra-bljen, svetovne znamenje, prodam resnemu kup-cu. Naslov v upravi »Slovenec«.

PRODAM

rijne in kapne, izvrstno obračene, zelo močne. Naslov v upravi »Slovenec«.

BIRMANSKO OBLEKO

za dečka prodam. Na-slov v upravi »Slovenec« pod št. 4165.

ZAJKLO

s šestimi mladici, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4202.

SPORTNO KOLO

moško, se ugodno pro-da. »Slovenec« pod št. 4202.

KLAY, HARMONICO

avtomodel, 76 basov, 4 registre, skoraj novo, prodam. Poljskaj na-sip 32.

BIVALNI STROJ

pregrevalni, še nov, se proda. Resljeva c. 30, podprilidje.

ZAPRAVLJIVCEK

prodam. Ogleda se v petek od 9 do 12 pri Soči, Sr. Petra cesta.

BELO OBLEKO

za prvobojnjako ali birmanko od 7 do 8 let staro, prodam. No-vak, Sv. Marka 19, Bežigrad.

BIVALNI STROJ

Singer, pregrevalni, prodam. Simandl, Dvora-kova 3.

MIRCES IN GOLAZEN

naš stesnik, bolhe, črtna, molje, mda, podgane, voluharje in bramerje zanesljivo pokončanje s strupom. ki ga dobite v drogerij Kane, Zidovska 1.

2 PRASICA

za reja, japonska. Na-prodaj. Naslov v upra-vi »Slovenec« pod št. 4201.

BLAGO

za možko obleko ali za damski kostum, v mo-dri ali rjavi barvi, prodam. Rimska ceta 2-III, vrata 20, I. stop.

KNJIZNA ZBIRKA »SVET«

320 m. blaga za živo športno možko spoma-dansko obleko s kom-pletno podlogo. Naslov v oglasnem od. »Slovenec« pod št. 4198.

2 MOTORNI

trikolci, nosilnost do 1500 kg in moderno motorno kolo, zelo ugodno napredaj. Mer-kur, Puharjeva 6. (f)

PRODAM

kapne in blazine. Na-slov v upravi »Slovenec« pod št. 4209.

PEGE IN LIJAJ

vam zanesljivo od-gram »AIB« krema DROGERIJA KANC. Zidovska ulica 1.

PRODAM

brojaški kavalni stroj jax. — Poizve se pri blanci Pred škofijo 19.

VEČ KOLES

damskih in moških, najbolje znamke — ugodno napredaj. Mer-kur, Puharjeva 6.

BIRMANSKA OBLEKA

krasna, za dekleto starost 9—12 let, napre-daj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4234.

PRODAM

popolnoma novo rdečo elipno damsko topico in črno birmansko obleko za fanto od 12 do 14 let. Modni salon Tavlar, Hirska 12. Te-lefon 4235.

MOSKE »KORNIJE

št. 42, odlične, iz pre-vrtnega usnja, prodam. Naslov v upravi »Slov.« št. 4235.

OTROSKA POSTELJA

železna, vel. 170 x 70 cm, dobro ohranjena, napredaj. Vidovdan-ska cesta 22-1.

PISALNI STROJ

Remington, pisarniški model, v odličnem stanju, prodam — Si-mandl, Dvorčakova 3.

Denar

90—100 tisoč lir po-sreduje na posredstvo, obreži in vračilo po do-govoru. Naslov v upra-vi »Slovenec« pod št. 4232.

ZARADI SELITVE

iske kompanjona večje poljetje, 100% signu-rost. Ponudbe na upra-vu »Slovenec« pod št. 4210.

Vse denarne

izvirni hitro, točno in solidno. Priporoča se RUDOLF ZORE Ljubljana

Gledališka ul. 12

Tel. 38-10.

Poizvedbe

ISCENO GOSPODA, ki potuje v Bolgarijo, da nam proti odlični-mi okribi poslovne informacije. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4227.

†

Dotrpela je

v 86. letu starosti

naša dobra sestra, teta

in svakinja

Ivana

Erbežnik

Pogreb drage pokojnice

bo v petek, 19. maja 1944,

ob 4/3 popoldne

iz kapele sv. Nikolaja na Zalab,

na pokopališče k Sv. Križu.

Dan svete maše zažadnice

bo objavljen v časopisih.

Ljubljana, dne 17. maja 1944.

Zalujoče družine:

Janežič, Erbežnikove, Alič

Po dolgi in mučni bolezni nas

je za vedno zapustil, previden

s tolažili svete vere, naš soprog,

oče, sin, brat, stric, svak, gospod

Osterc Stanislav

strojni ključavničar

Pogreb dragega pokojnika bo v

četrtek, 18. t. m., ob 4 popoldne

z Zal. kapele sv. Františka, na

pokopališče k Sv. Križu.

Blagega pokojnika priporočamo

v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 16. maja 1944.

Zalujoči ostali

ZAHVALA. Vsem, ki so ob

smrti naše predrage

Olge Brecljnik

z nami sočustvovali in kakor

koli počastili njen spomin, se

iskreno zahvaljujemo. Posebna

hvaležnost velja prof. g. dr. Lu-

šickemu za vso požrtvovalno

skrbnost in pomoč za časa njene

bolezni. Dalje se zahvaljujemo

čč. duhovščini, konzorciju »Slo-

venec« in pa trnovskim pev-

cem, ki so se s prelepimi zla-

stinkami poslovali od rajne.

Srčna hvala tudi vsem daro-

valem evljar ter vsem, ki so

našo drago rajnico pokropili in

jo v tako velikem številu po-

spremili na njeni zadnji poti.

Bog plačaj vsem! — Sv. maša

zažadnica bo v soboto, 20. t. m.

ob 7 zjutraj v farni cerkvi sve-

tega Janeza Krst. v Trnovem.

NOVA KRINKA - STARI OBRAZ

Komunisti sleparijo z vsemi sredstvi, tudi z domišljavostjo

SLOVENEK

18. maja 1944

20. ČETRTKOVA STRAN

»Volk dlako menja, narave pa ne«, pravi naš pregovor. Po tem pregovoru se ravna OF, kar dokazujejo njeni listi od meseca marca in aprila. Danes je že poštenemu Slovence jasno, da je osvobodilna fronta samo orodje komunistične partije. Partija se igra s fronto, kakor mačka z mišjo, kadar jo bo hotela, jo bo pohrustala. Žal, da se še danes po vsem trpljenju nekateri Slovenci tega ne zavedajo. Zadnje čase pa se vrši v OF velik preobrat, katerega moramo primerno osvetliti slovenski javnosti. Poslužili se bomo kar tona našega bivšega »največjega književnega esleta« in sedanjega najmanj pomembnega priveska OF, njenega predsednika Jožefa Vidmarja, ki je začel svoje polemike v Ljubljanskem Zvonu in Sodobnosti približno takole:

»Če se bomo ukvarjali s tem preobratom, ne bomo storili tega zato, da bi temu preobratu pripisovali sploh kakšno pomembnost, marveč samo zato, da bi javnost opozorili, kaj skoraj neopaženo in nenadzorovano nastaja med nami, kakšen cinizem in zloba prevladata slovenske vodilne komuniste in s kakšno slepoto je Bog udaril vseh osemnajst skupin, ki so haje 27. aprila 1941 prisegle brezpogojno udanost stud. chem.

Borisa Kidriča in dipl. učiteljskega Kardelja Edvardu.

OF — organizirana po zgledu partije

Znano je, da so komunisti organizirali OF popolnoma po vzgledu partije, le s to razliko, da so osnovali pri OF nekoliko več vmesnih členov. Res je, da so v vrhovni plenem sprejeli vsakega buržijskega političnega stremuha, ki se je vdnjal komunistom, toda vse nižje odbore so pa sestavili po pravilih partije. Vsi člani okrožnega odbora OF morajo biti partiji, v rajonskem odboru mora biti polovico partijcev, v kvartnem pa najmanj član partije, terenski, ulični in hišni odbori pa so prepuščeni masi. Tako je bil plenem OF obdan s samimi komunisti in zveza med buržijsko maso in njenimi predstavniki v plenumu je bila v kvartnem in rajonskem odboru kontrolirana, v okrožnem odboru pa popolnoma pretrgana.

Zdaj bo še bolj jasno, zakaj niso hoteli ofarji na novo, po ustanovitvi OF, sprejeti nobenega predstavnika v višji odbor, če ni ustanovil prej najnižjega odbora in potem lezel kvišku. Če rajonski odbor itak ni mogel priti, ker so ga v okrožnem odboru partiji zavrli že s kakšno pretvezo. Na ta način so komu-

nisti preprečili priliv »buržijskega« življa v višje odbore in imeli vso OF v popolni oblasti. Ne bomo ponavljali, kakšne zločine je OF počenjala v letu 1941 in 1942, ker so že dovolj znani. Opozoriti pa je treba na — če se izrazimo po Vidmarjevo — »poniglavo« politiko in zločine, ki jih je OF zagrešila 1943.

Osmi september je slovenskim morilecem tako glave zmešal, da so morili in ubijali kar vse vprek. Pobili so na deset tisoče Slovencev in jih še danes pobijajo, zlasti se po Gorenjskem in Primorskem. Morili so mislili, da bodo v enem tednu postali slovenski ministri. Temu primerno so seveda pretrgali vse stike z Anglijo in Ameriko. Nemčije v svoji zvišenosti niti omenjati niso, in na vseh mitingih javno razglasili, da priznavajo edino Sovjetsko Rusijo. Tega dejstva ofarji nikdar zatajiti ne bodo mogli, ker je znano vseh slovenski in najbrže tudi evropski javnosti. S to krasno politično melodijo so uspravili ubogo slovensko ljudstvo ves september, oktober in november. Zima pa je nekoliko ohladila razgrete glave in bolne možgane vseh članov kočevskega oktobrskega cirkuškega parlamenta, tako da so se letos 19. in 20. februarja ponovno sestali, toda precej poparjeni in zaskrbljeni.

bodo za nobeno delo. Po zmagi komunizma, pravi on, se bo šele začelo pravo delo, zdaj je samo »zabušavanje«. V tem grmu tiči torej zajec.

„Reci mu ti, da ti ne poreče on“

Drug važen odlok »svobodnega« parlamenta je imenovanje komisije za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev. Njen predsednik je »bivši« slovenski kulturnik in sedanji komunistični sluga in soodgovorni član plenuma OF, dr. Maks Snudri, čigar nečakinja je poročena z Vokičem, znanim čuvarem novomeške vojaške blagajne bivše Jugoslavije. Hvalevredno je, da postavijo komunisti na čelo take komisije človeka »čistih« rok! Člani so še: dr. Danilo Dougan, sin bivšega sodnika in zet metliškega trgovca Muhe, Fedor Košir, bivši sodnik, ločen mož igralke Kavčičeve, komunistka Vida Tomšičeva, advokat Lojze Ude, dr. Žiga Vodusek in Boris Samso. Komunisti pa znajo! Reci mu ti prvi baraba, da ti ne poreče on! Tako nekako gre!

Kakšno važnost polagajo na delo te komisije, dokazuje članek, ki ga je v »Slov. poročevalcu« z dne 25. marca 1944 na strani 6 napisal največji ofarski gospodarstvenik dr. Marjan Breclj, mož gledališke igralke Anke Levarjeve. Ker pravi, da »bodo morali delo te komisije podpreti vsi zavedni Slovenci«, se odziva njegovemu pozivu in sporočamo, da olajšamo njemu in komisiji delo, tole: Odlok je pomanjkljiv, ker ne določa jasno, kdo se smatra za okupatorja. Ali tudi badoljevci, vaši sedanji zavezniki, o katerih piše v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na str. 2 Albin Vipotnik:

Razmerje 100 : 1

izdajalec in pomagač, pa ves ta trud je zaman! Nič ne na svetu ne more utajiti dejstva, da slovenski domobranci ščitijo naše življenje, naše domove in premoženje pred lastnimi »bratci«, ki že 3 leta ropajo in ubijajo sonarodnjake. Domobranci so samo naša varnostna straža, ki ne bo nikdar dopustila, da bi po slovenski zemlji divjala boljševiška revolucija. OF lahko razširja laži, kakršne pač hoče. Toda dejstvo je, da tolovaji s silo ljudi mobilizirajo in da prisilijo mobilizirane dnevno bežati od njih in to trumoma, domobranci pa niti vseh prostovoljcev ne marajo, ki se dnevno prijavljajo; in Ljubljanski pokrajini se ni še zgodil primer, da bi kdo pobegnil od domobrancev k tolovajem.

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Dejstvo je, da se slovenski domobranci bori samo na slovenski zemlji; ni pa samo natočevanje, ampak najpogostje laž to, kar piše inž. Stane Oswald v »Ljudski pravici« z dne 14. aprila 1944 na strani 5, »da se bori slovenski domobranci pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvaške ustaše pošiljajo tudi na druge fronte.« Taka laž dela slabo uslugo ofarskim Ljubljancem!

Odklanjamo, ker je tuje naši narodni tradiciji

Slovenec moramo biti hvaležni nemški vojski, da nas je rešila pred boljševiško revolucijo. Ne damo pa si vsiljevati politični sistem, ki je tuj tradiciji in duhu našega naroda pa naj nam ga vsiljuje kdor koli že in pod še tako nacionalno firmo. O tem hočemo sami odločiti! O vsem tem naj tieta komisija malo razmislija, in če ne bo prišla do spoznanja, kdo je morilec, kdo ubijalec, kdo ropar, kdo tlačitelj slovenskega naroda, ji bomo mi postregli z dokumenti in s številkami o komunističnih grozodejstvih.

Sam prvi »največji« slovenski »državnik«, stud. chem. Boris Kidrič je smatral za potrebno, da SNOS ustanovi versko komisijo, ki naj »zavaruje nemoteno izvrševanje bogoslužja, raziskuje in ugotovi v vseh panogah javnega in zasebnega življenja vsebino, vpliv in učinke dosedanjega razmerja med cerkvijo in slovensko narodno oblastjo«. Tako se glasi člen 2. sklepa SNOS-a. Predsedstvo SNOS-a imenuje predsednika in osem članov, »na polovico iz duhovnikov, na polovico iz laikov«. Idealno!

Ta statut je izdelan po vzorcu dr. Srbskega načrta za pravoslavno cerkev iz časov Zivkovičevega režima. Torej »nihil novi sub sole!« Ne bi bilo napačno, če bi slovenski »državnik« nekoliko proučil, kakšen vpliv je naredil Srbski načrt pri Srbih. Koliko je nam znano, urejajo vse države razmerje do katoliške cerkve z Vatikanom. Tja se bo morala nabražiti tudi »slovenska narodna oblast obrniti. Da bi pa ta oblast kar »via facti« nekaj izsilila od katoliške je malo verjetno. Pri takih nasilnih rešitvah so si že malo večji državniki razbili svoje glave kot etja pa komunisti. »državnik«. Seveda bi bilo komunistom zelo všeč, če bi jim uspelo izsiliti priznanje komisije, ki bi bila čisto navadna deklaracija. Kako so naivni! Komunisti naj bi imenovali člani komisije, ki bi odločala o usodi cerkve in o izvrševanju verskih dolžnosti zavednih katoličanov. Ta komisija ima dalekosežne pravice, kajti ona se lahko vtika v javno in zasebno življenje vernikov. Bog ve, kaj Kidrič razume pod besedami »raziskovati in ugotoviti... vsebino, vpliv in učinke dosedanjega razmerja med cerkvijo in narodno oblastjo«. Vsako versko življenje ima vsebino, vpliv in učinek. To se pravi z drugimi besedami, da je treba imeti pod komunistično kontrolo ne samo cerkvene predstavnike v nji-

hovem cerkvenem delokrogu, ampak tudi posameznika, ki izpolnjuje svoje verske dolžnosti, ker vse to spada pod »vsebino, vpliv in učinke«. Ker sklep prav nič ne določa, kaj naj potem sledi iz »raziskovanja in ugotavljanja«, kakšen namen ima to delo, je čisto jasno, da bi komunisti že našli način in sredstvo, s katerim bi versko življenje in vernike polagoma zatrli. To, kar že praktično delajo. Z razbojnikom ki je oropal čez 50 cerkva, z morilecem, ki je umoril čez 30

„Denarni zavod“ — nov gospodarski udarec

Strašen gospodarski udarec so zadali slovenskemu ljudstvu komunisti in njihovi pomagači z odlokom o ustanovitvi »denarnega zavoda«, ki je pooblaščen, da izda na svojem ozemlju bone v vrednosti 20 milijonov lir. To je več kot tatvina! Ubogo slovensko ljudstvo, ki bo moralo te bone sprejemati! Tolovaji sami ne sprejemajo teh bonov, narod jih pa mora, če ne pa zareglja strojnica. Ti tatovi mislijo, da je slovensko ljudstvo res tako neumno, da jim verjame, da imajo boni sploh kakšno vrednost.

Zelo lepo razlaga pomen tega odloka v »Slovenskem poročevalcu« z dne 25. marca 1944 na strani 6 neki Zoran Polič. »Za tem plačilnim bonom stoji vse narodno bogastvo. Zato je tudi njegova vrednost mnogo večja kot na primer vrednost lire. Bon je plačilno sredstvo nove države, katere znago zagotavljajo uspehi zaveznikega in našega orožja.«

Ali ne bi bilo vse bolj verjetno, če bi naši komunisti namesto take razlage, kateri sami ne verjamejo, ponatisnili v angleščini Churchillovo in Rooseveltovo zagotovilno pismo, v katerem se celo komunistična zaveznika zavezujeta, da bosta po zmagi z veseljem zamenjala bone za dolarje. Ljudje bi bili prav tako ob premoženju, ostalo pa bi jim vsaj sladko upanje.

Ta odlok dokazuje kako trli so temelji slovenske tolovajske državnosti. Seveda v sili konj muhe žre. Septembra 1943 so modri »državnik« razpisali posojilo do višine 50 milijonov lir, ki so ga po izjavi nekega partija spravili skupaj v 14 dneh. Za to so poskrbeli ljubljanski bogataši. Komunisti so sicer izvršili eksekutorji, toda slabi preroki. Vse ti-

Komunistični „mejnik v svetovni zgodovini“

Komunistični listi se sicer trudijo, da bi oba dneva prikazali kot »mejnik v svetovni zgodovini«. Prav nič se ne bomo trudili, da bi zmanjšali vtis, ki ga je povzročil sestanek tega »slovenskega parlamenta« po vsem svetu, odločno pa prepovedujemo raznim »komitetom« v hribih ali po londonskih hotelih, da bi govorili v imenu slovenskega ljudstva ali da bi zastopali njegove koristi. Nikomur ne bomo dovolili, da zastopa koristi svoje lastne skupnice, če jo ima za seboj in koliko jo ima; ne dovoljujemo pa, da bi kaka skupnica odločala o usodi slovenskega naroda.

Cinizem, laž, zloba in nesramnost raznih Kidričev, Kardeljev, Bevkov itd. so nezasičeni. Kako nizko je padel s svojimi trditvami bivši, po zaslepljenosti slavljen, slovenski pisatelj in sedanji krvnik Franco Bevk, kaže stavek, ki ga je zapisal v posebni izdaji »Slov. poročevalca« z dne 1. marca 1944 na strani prvi: »Naš narod je po svojih »svobodno voljenih« zastopnikih prvi v zgodovini sam odločil o svoji prihodnosti... Obkroženi od sovražnika in s puškami med

koleni so narodni zastopniki izražali voljo ljudstva. Prostor ne dovoljuje, da bi navedli še mnogo takih nesmiselnosti. Vprašati pa se moramo, ali se sme še kdaj imenovati med slovenskimi kulturnimi delavci ime moža, ki javno prodaja tako ogabno laž kot čisto resnico. Kdaj, kje, kdo je svobodno volil te njihove zastopnike? Mar misli Bevk, da smo za luno, da ne vemo, kako sta politični komisar in komisarka izvolila take zastopnike? Takih »svobodno voljenih« ljudskih zastopnikov so poslali politični komisariji v Kočevje 120, v Črnomelj jih je prišlo pa samo 85. Komunisti ne pridejo nikdar v zadrego. Ta okrnjeni parlament je izdal odlok, da se zviša število »poslancev« na 180. Volitve bodo »postopno izvedle okrožne narodne osvobodilne skupščine«, zopet tako »svobodno« kakor prej. Kdaj je n. pr. Ljubljana »svobodno« izvolila svojo zastopnico v komedijanskem parlamentu Vido Tomšičevo, ali pa Gorica Jožefa Srebrnič? Nikdar ju ni in ju tudi ne bo. Taka je torej resnica o »svobodno voljenih« zastopnikih.

Tolovajski vzor zapadnemu svetu

Mnoge prazne stave se je premislilo v dveh dneh, saj je govorilo že 20 govornikov, toda v posebnih brurah sta izšla znamenita državniška govora stud. chem. Borisa Kidriča in dipl. učiteljskega Kardelja Edvarda. Kidrič se je v svojem evkanju prikopal do fraze o »graditvi narodne oblasti in slovenske državnosti«, Kardelj pa je moral vkljub svojem velikemu optimizmu priznati, da »partizanski zavezništvo nacionalnega komiteta (Titova vlada!)« formalno še niso priznali. Višek neumnosti propadlega, iz naroda izkoreninjenega slovenskega izobrazbenca pa predstavlja Vidmarjeva zaključna beseda »parlamentarne« zasedanja, ki se glasi: »Opozorjam Vas na besede, ki mi jih je včeraj rekel naš prijatelj gospod major Jones, predstavnik angleškega vojaškega odposlanca: Ne vem, ali se vi, ki ste tu zbrani, zavedate do kraja, kaj delate. Moje mnenje je, da ustvarjate morda vzor države za ves zapadni svet.«

V tej izjavi opažamo samo dve »formalne« pomanjkljivosti. Boljše bi bilo, če bi bila v angleščini zapisana, ker bi se bolj, kakor pravijo Srbi, »upalil« in drugič, tisti angleški »Janez« je pozabil točno opredeliti, kje se začneja njegov zapad in kje se neha, da bi tako vsaj vedeli, katerim državam bomo vzor. Majka nam mila, pa še pravimo, da smo majhni! Če je ta angleški »Janez« dal izjavo kar v Churchillovem imenu, potem moramo njemu in morda še Rooseveltu zapeti skoraj 150 let staro Vodnikovo pesem:

»Večni mojster (Jože Vidmar) zaukazuje: Prid, zidar (Churchill), se les učiti!«

Slišali smo sicer, da komunisti vlačijo nekega belokranjskega kmeta preoblečenega v angleškega »Janeza«, če pa ta vest ni resnična, potem mora biti tisti angleški major zelo izobražen, da vidi v slovenski boljševiški republiki vzor države. Še bolj klasičen primer človeške lahkovernosti pa je članek, ki ga je na-

pisal v »Slov. poročevalcu« z dne 25. marca na strani 5, poročnik George Vučinič, zastopnik Amerikancev pod naslovom »Amerikanska revolucija in partizanstvo«, v katerem dokazuje popolno sorodnost tolovajske borbe z ameriško osvobodilno vojsko. Sumljivo je sicer, da ta poročnik izjavlja: »Ne razumem duha vašega naroda zato samo, ker znam hrvatski, temveč tudi zato, ker je vaše partizanstvo tako zelo podobno naši ameriški borbi za svobodo. Od zdaj smo vsi mislili, da so se naši komunisti učili pri Sovjetih, zdaj pa nam je odkril Jurij Vučinič veliko skrivnost, da delamo po ameriškem vzgledu. Samo to je po zabil povedati ta »Jurij«, ali so tudi Amerikanci pobili okrog 25.000 nedolžnih Amerikancev.

Toda »finis coronat opus«, kajti končuje članek takole:

»Tako, zdaj razumete, zakaj odgovorjam na vprašanje, kako se imam pri vas, z eno samo besedo: »Prekrasno«. Čudno! Najmanj 10.000 ljudi razcapanih, bosih, lačnih je pribežalo k domobrancem, koliko tisoč se jih je pa javilo za delo v Nemčiji raje, kot da bi še nadalje ostali med svojimi »bratci«. Ali so ti ljudje res »od same dobrote« bežali od tolovajev? Nekaj ni v redu. Ali tolovaji res samo tega ameriškega Jurja tako hranijo, da se ima prekrasno, svojim bratom pa ne privoščijo dobrot, ali pa ameriški Jurij enostavno laže. Pričakujemo, da nam v naslednjem članku to razliko v hrani pojasni.

Ne bi se pečali s takim pisanjem in tudi ne s komedijo črnomeljskega parlamenta, če ne bi šlo v tej komediji za prikrivanje in potvarjanje dejstev, za nasilno osvajanje oblasti, za lažnivo prikazovanje ljudske volje, pa prikrivanje zločinov in umorov itd. Tako moramo staviti nekaj pripomb, da si ne bi kdo našega molka napačno razlagal po znamenit reklu: »Qui tacet, consentire videtur.« — »Kdor molči, se strinja!«

se ukine kot preživela forma, njeni organi pa vključijo, kolikor ostanejo še potrebni, v odsek za notranje zadeve.« To je torej resnica, VOS je preživela oblika v ubijanju nedolžnih Slovencev. Treba je poskrbeli za drugo obliko, da se bo smrt 20.000 Slovencev pozabila. Odslej bo to krvniško delo opravljal odsek za notranje zadeve, katerega načelnik je zloglasni komunist Ivan Maček, doma iz Zadobrova, brat Josipine Maček, Kardeljeve concubine. Ta krvnik se je svojega posla naučil v Moskvi, kjer je nekaj časa bil. On je torej poleg stotilec in predsedstva SNOS-a odgovoren za vse zločine, ki so se izvršili po 10. februarju 1944, kajti organi VOS-a so prešli v (Vojsko) (Državno) (Varnost), ki je podrejena notranjemu odseku.

Kdo pa odgovarja za umore VOS-a? SNOS, ker je v Črnomlju izrekel »celotni VOS priznanje za njeno triletno borbo proti peti koloni in narodnemu izdajstvu«. Namesto kesanja priznanje in pohvala morilecem! Nadalje odgovarja

VOS poklal v pol leta 3000 nedolžnih Slovencev

»Graditelj« slovenske narodne oblasti so sklenili v Črnomlju, da se ukine VOS, t. j. organizacija »posebnimi, izrednimi pooblastili in polnomočji za borbo proti peti koloni«. Ta komunistična policija je samo po 8. septembru pobila okrog 3000 ljudi, in sicer jih je aretirala vedno ponoči ter jih pošiljala v Kočevje in Ribnico, pozneje pa jih je pobijala kar med potjo, tako da še danes ni mogoče ugotoviti kraj smrti mnogih nedolžnih žrtev. OF utemeljuje odlok o ukinitvi VOS s tem, da pospešuje ter izgradi demokracijo na vseh področjih javnega življenja in sprčo dejstva, da narodni izdajalci vse bolj izgubljajo tudi poslednje korenine med slovenskim narodom.

Sleparija z razpustitvijo VOSA

Bolj točno je utemeljil ukinitve VOS-a v svojem »državniškem govoru« Kidrič. »V novih okoliščinah ni več v skladu z zahtevami ljudske demokracije, zato naj

Kdo pa odgovarja za umore VOS-a? SNOS, ker je v Črnomlju izrekel »celotni VOS priznanje za njeno triletno borbo proti peti koloni in narodnemu izdajstvu«. Namesto kesanja priznanje in pohvala morilecem! Nadalje odgovarja